

Ügyszám: NAIH-542-41/2014/H.

Tárgy: az Optimusz Direkt Marketing Kft.
adatkezelése

HATÁROZAT

Az **Optimusz Direkt Marketing Kft.** (a továbbiakban: Kötelezett, 1052 Budapest, Károly körút 24. I. em. 2.) által folytatott jogellenes adatkezelést megtiltom azáltal, hogy elrendelem adatkezelési gyakorlatának alábbiak szerinti átalakítását:

1. módosítsa a jogszabályoknak megfelelően a www.nyeremenyjatekok.hu oldalon elérhető adatkezelési szabályzatát úgy, hogy az megfelelő tájékoztatást adjon az adatalanyok részére a IV.2. pontban kifejtettek szerint;
2. a fenti adatkezelési szabályzatban adjon tájékoztatást az adattovábbítással létrejövő adatkezelések körülményeiről is, különös tekintettel az adatkezelő személyére, elérhetőségeire, az adatkezelés céljára és időtartamára;
3. alakítsa át úgy az adattovábbítás nyomán létrejövő adatkezelések gyakorlatát, hogy az adatalany megfelelő tájékoztatáson alapuló, önkéntes, kifejezett és félreérthetetlen hozzájárulását tudja adni ezen adatkezelésekhez;
4. tájékoztassa a már regisztrált felhasználókat arról, hogy hogyan módosult a szabályozás és az adatkezelés, valamint kérje az összes regisztrált hozzájárulását, illetve hozzájárulásának megerősítését úgy, hogy a tájékoztatás szövegét előzetesen mutassa be a Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóságnak (a továbbiakban: Hatóság);
5. a meg nem erősített regisztráció esetében gondoskodjon a felhasználó adatainak dokumentált törléséről;
6. alakítsa át az „adatbérlet” elnevezésű szolgáltatását a jogszabályoknak megfelelően és tájékoztassa az adatalanyokat ezen adatkezelési célról;
7. adattovábbítási nyilvántartása tartalmazza a társaság valamennyi adattovábbítását, így az adatbázis-építési szolgáltatása alapján átadott személyes adatok tekintetében is tegyen eleget jogszabályi kötelezettségének;
8. tegyen eleget az adatbiztonsági elvárásoknak a személyes adatok továbbítása tekintetében;
9. valamint tegyen eleget az adatvédelmi nyilvántartásba való bejelentkezés követelményének azáltal, hogy bejelenti az adatkezelés lényeges körülményeiben beállt változásokat.

Kötelezem továbbá az általa végzett jogellenes adatkezelés miatt

**10.000.000 Ft, azaz tízmillió forint
adatvédelmi bírság**

megfizetésére.

A bíróságot a határozat jogerőre emelkedését követő **15 napon** belül a *Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság központosított bevételek beszédése célelszámolási forintszámlája (10032000-00319425-30006009)* javára kell megfizetni. Az összeg átutalásakor kérem hivatkozzon a NAIH-542/2014. BÍRS. számra.

Egyidejűleg elrendelem jelen határozat azonosító adatokkal való nyilvánosságra hozatalát a Hatóság honlapján.

A határozat végrehajtásáról és ennek módjáról, annak kézhezvételétől számított **30 napon belül értesítse** a Hatóságot.

A fentiekkel egyidejűleg a Kötelezett eljárési költségeként **118.800,-Ft**, azaz **száztizenegyezer-nyolcszáz forint** szakértői díj megfizetésére kötelezem. Az eljárási költség költség összegét a **10032000-00319425-00000000** számlaszámra kell megfizetni, a **NAIH-542/2014. KÖLT.** számra hivatkozva.

E döntés ellen közigazgatási úton jogorvoslatnak helye nincs, de a közléstől számított 30 napon belül a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bírósághoz címzett, azonban a Hatósághoz benyújtandó keresettel lehet kérni annak bírósági felülvizsgálatát. A tárgyalás tartása iránti kérelmet a keresetben jelezni kell. A teljes személyes illetékmentességben nem részesülők számára a bírósági felülvizsgálati eljárás illetéke 30 000 Ft, a per tárgyi illetékfeljegyzési jogos.

A bíróság meg nem fizetése esetén a kiszabott összeget a befizetési határidő utolsó napját követő naptól késedelmi pótlék terheli, melynek mértéke a mindenkor érvényes jegybanki alapkamat kétszeresének 365-öd része. A meg nem fizetett bírság és késedelmi pótlék köztartozásnak minősül, melynek behajtása adók módjára történik.

INDOKOLÁS

I. Az eljárás menete:

1. A vizsgálat tárgya:

A Kötelezetre vonatkozóan bejelentés érkezett a Hatósághoz 2014. február hó 5. napján, melyben Panaszos I. arról számolt be, hogy titkosított telefonszámán kereste meg direkt marketing ajánlattal a Zrt. 1. A társaság call centeres alkalmazottja a panaszos kérdésére elmondta, hogy a telefonszáma a Kft. 1. adatbázisából származott. A panaszos levélben megkereste a Kft. 1-et, adjanak tájékoztatást arról, hogy milyen forrásból jutottak hozzá személyes adataihoz, illetve hogy milyen hozzájárulás alapján kezelik azokat. A Kft. 1. válasza szerint Panaszos I. 2005. február hó 4. napján regisztrált a www.nyeremenyjatekok.hu oldalon, melynek során megadta név, születési dátum, e-mail cím, mobiltelefonszám és lakcím adatait, mivel a megadott e-mail címről nem érkezett leiratkozási kérelem, az adatkezeléshez való hozzájárulás meglétét folyamatosnak vélték, azonban a panaszos jelzésére törölték adatbázisukból.

A www.nyeremenyjatekok.hu oldal tulajdonosa és üzemeltetője a Kötelezett. A társaság 2007 óta működik, főtevékenysége szerint médiareklámmal foglalkoznak. A nevezett honlap nyeremenyjátékon való részvételre csábítja az oldal látogatóit, melyen való részvétel feltétele nagyszámú személyes adat megadása, valamint a lap alján található szövegdobozba ágyazott „Játékszabályzat” (a továbbiakban: Szabályzat) elfogadása.

Felmerült, hogy a fenti szabályzat által adott tájékoztatás nem felel meg az információs önrendelkezési jogról és információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Infotv.) 20. § (2) bekezdésében előírtaknak. Ezért a Hatóság tekintettel arra, hogy a jogsértések személyek széles körét érinthetik, 2014. május hó 07. napján az Infotv. 60. § (1) és (4) bekezdése alapján hivatalból adatvédelmi hatósági eljárást indított.

A vizsgálat tárgya a Kötelezett adatbázis építésre és értékesítésre, valamint elektronikus direkt marketingre vonatkozó általános adatkezelési gyakorlata volt. A vizsgálat tárgyát képezte még az eljárás ideje alatt érkezett másik állampolgári bejelentés, melyben a panaszos azt sérelmezte, hogy kéréstelen telefonhívásokat kapott titkosított telefonszámára, és állítása szerint személyes adatait a Kötelezett adta át telemarketing tevékenységet folytató társaságoknak.

A vizsgálat 2012 januárjától az eljárás lezárásának időpontjáig tartó időszak adatkezelési tevékenységére vonatkozott. A Kötelezett honlapján történő folyamatos regisztráció és az adatok jellemzően évek óta tartó folyamatos felhasználása miatt egy időben elhúzódó, folyamatos jellegű adatkezelést folytat a Kötelezett. A regisztrációk egy része a személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról szóló 1992. évi LXIII. törvény hatálya alá esik. A 2012. január 1-je óta regisztrált érintettek száma: 18.187. A határozat megállapításai az Infotv. hatályának időszakára értendők. Az Avtv. hatálya alatti adatkezeléseket a Hatóság a tényállás tisztázásához figyelembe vette, de csak a 2012. január 1-je utáni időszakot értékelte, és ezen időszak előtti regisztrációk és adatkezelés jogszerűségét nem vizsgálta, a vizsgált időszak adatkezelési műveleteit viszont igen.

2. Regisztráció a honlapon:

A Hatóság képviselője 2014. május hó 5. napján tesztregisztrációt végzett a www.nyeremenyjatekok.hu oldalon (Dobos Attila néven, dobati felhasználónévvel). A regisztráció sikeresen végrehajtható volt 2001. 02. 05. születési dátummal. A kérdőív kitöltése során rendkívül sok személyes és egyéb adatot kellett megadni, a nyereményjátékban addig nem lehet részt venni, amíg valamennyi mezőt ki nem tölti és a Szabályzatot el nem fogadja az érdeklődő. A tesztregisztrációt 2014. szeptember hó 18. napján megismételte a Hatóság képviselője (Máté Edina néven és matedina felhasználónévvel). A regisztráció során ugyanazokat a személyes adatokat kellett megadni, azonban a „Játékszabályzat” mellett ezúttal már egy „Adatkezelési szabályzatot” is el kellett fogadni a nyereményjátékban való részvételhez.

3. Helyszíni vizsgálat:

Az adatkezelés során keletkezett nyilvántartások, ügyfeladatbázis megvizsgálása és az adatkezelés folyamatának áttekintése érdekében a Hatóság helyszíni szemle lefolytatását tartotta szükségesnek a Kötelezett székhelyén, így azt NAIH-542-4/2014/H. ügyiratszámú végzésével 2014. év május hó 22. napjára kitzúzte. A Kötelezett 2014. május hó 19. napján kelt levelében az ügyvezető távollétére tekintettel kérte a szemle időpontjának módosítását, melynek a Hatóság NAIH-542-5/2014/H. ügyiratszámú végzésével eleget is tett, annak új időpontját 2014. május hó 28-ban jelölve meg.

A Kötelezett által felépített adatbázis vizsgálatára a Hatóság számítástechnikai és informatikai igazságügyi szakértő igénybe vételét tartotta szükségesnek, ezért NAIH-542-6/2014/H. ügyiratszámú végzésével igazságügyi szakértőt rendelt ki.

A helyszíni szemlén a Kötelezett képviselője előadta, hogy fő tevékenységük az e-mail direkt marketing (a továbbiakban: eDM), ennek folytatása során saját maguk által gyűjtött adatokat használnak. Az adatok egyedüli forrásaként a www.nyeremenyjatekok.hu oldalt jelölte meg.

Elmondta, hogy vannak közvetlen partnereik is az eDM üzletágukban, de főleg ügynökségekkel dolgoznak együtt. Ezek az ügynökségek intézik általában megbízójuk minden médiában történő megjelenését, valamint az egyéb reklám kampányokat, a megrendelés tehát gyakran rajtuk keresztül történik. Az eDM szolgáltatás megrendelése után a megbízótól általában megkapják a kiküldésre szánt "kreatívt", a levél érdemi részét, melyhez ők hozzáillesztik a jogi tájékoztatást tartalmazó láblécüket és így küldik ki a hírlevelet.

Nyilatkozata szerint, ha egy érintett tájékoztatást kér, vagy adatai törlését kéri, ők minden esetben eleget tesznek a kérésnek, eddigi működésük során panasz nem érkezett a tevékenységükkel kapcsolatban és bírságot sem kaptak semmilyen hatóságtól.

Tájékoztatása szerint az eDM mellett egyéb kommunikációs megoldásokat is kínálnak, alapvetően négyféle tevékenységet folytatnak:

- 1) Ügynökségekkel kötött keretszerződések alapján látnak el eDM megbízásokat;
- 2) Partnerektől kapott egyedi megbízás alapján, meghatározott célcsoport részére (saját adatbázisukból szűrve) küldenek hírlevelet, mely lehet egy egyszerű reklám levél, vagy egy olyan oldal népszerűsítése, ahol regisztrálhat valamely szolgáltatás, nyereményjáték igénybe vételéért;
- 3) „Adatbérleti szerződéseket” kötnek call centerekkel;
- 4) Adatgyűjtést (a honlapon használt megnevezés szerint „opt-in” – tehát előzetes hozzájáruláson alapuló – adatbázis építést) végeznek partnereik részére a velük kötött megállapodás alapján, erre vonatkozó felhatalmazás, érintetti hozzájárulás nyilatkozatuk szerint szerepel a www.nyeremenyjatekok.hu oldalon elérhető szabályzatban.

A Kötelezett képviselője a következőképpen írta le a call centerek részére történő adatbérletés folyamatát: egyszeri felhasználásra, e-mailben adják át ezeket az adatokat; a call centerek a velük kötött szerződés értelmében kötelesek tájékoztatni az érintetteket az adatkezelés körülményeiről, így a törlési jogokról is; sikeres elérés esetén, tehát ha sikerült felkelteni a hívott fél érdeklődését, a vele összefüggésben kapott adatokat megtarthatja a call centert megbízó társaság, azonban azokat, amelyek esetében nem mutatott érdeklődést az érintett, vagy nem sikerült elérni meghatározott számú próbálkozás után sem, azok adatait törölniük kell. A törlés megtörténtéről jegyzőkönyvet vesznek fel, azonban az, hogy azt ténylegesen elvégezte-e a partner, saját bevallásuk szerint sem ellenőrizhető 100 %-osan. Vannak különböző módszerek a kontrollra (pl. saját telefonszámukat adják meg, hogy lássák, kapnak-e kéretlen hívásokat), de álláspontjuk szerint maximális biztonságot egyik sem garantál. Saját rendszerüket kellően zártan tartják, de a telesales adatok esetben elismerik, hogy van lehetőségük a cégeknek a visszaélésre. Előadták továbbá, hogy a call centerekkel szokták közvetlenül megkötni a szerződést, nem a call center megbízójával, illetve hogy a call centerek által használt call scripteket nem szokták bekérni annak ellenőrzésére, hogy az előírt tájékoztatást teljesítik-e az érintettek felé.

Az ügyvezető állítása szerint adatértékesítést közvetlenül nem végeznek, csupán az általuk gyűjtött adatokat adják bérbe. Az adatbérleti szerződésekről részletes nyilvántartást vezetnek évekre lebontva, ezt tekintik adattovábbítási nyilvántartásnak.

Az adatbázis építési szolgáltatásukkal kapcsolatban előadták, hogy a www.nyeremenyjatekok.hu oldalon elérhető Szabályzat 5., „Adatkezelés” pontjában felsorolt, adatkezelőként megnevezett 18 gazdasági társasággal (Kft. 2., Kft. 3., Kft. 4., Kft. 5., Kft. 6., Kft. 7., Kft. 8., Kft. 9., Kft. 10., Kft. 11.,

Kft. 12., Zrt. 2., Zrt. 3., Zrt. 4. (a továbbiakban: csoport), Zrt. 5., Zrt. 6., Zrt. 7., Zrt. 8., Zrt. 9.) nem minden esetben jött létre szerződés, tehát adatgyűjtést nem mindegyik társaság részére végeztek, állítása szerint maga a lista 2012. január 1-je óta alig változott.

Tájékoztatásuk szerint azok a cégek, akikkel nincs érvényes adatgyűjtési szerződésük, azért szerepelnek mégis a Szabályzat „Adatkezelés” pontjában, mint adatkezelők, mert valamilyen formában, jellemzően eDM megbízási kapcsolatban állnak és elképzelhető, hogy adatgyűjtésre vonatkozó megállapodást is kötni fognak a jövőben. Azt nyilatkozták azonban, hogy ilyen szerződés megkötése esetében is csak a szerződés hatálybalépésétől kezdve regisztrált érintettek adatait adják át a kért célcsoport szerinti szűrés szerint, a korábbi adatalányok személyes adatait nem.

Az eljárással érintett panaszbeadvány kivizsgálására a Kft. 1. kérte meg őket. Nyilatkozatuk szerint sem a Kft. 1., sem a Zrt. 1. részére nem adták át az érintett adatait a panasz keltét megelőző időszakban (2014. február környékén). Valószínűsítik, hogy egy korábbi adatbérlet során kerültek átadásra az érintett adatai a Kft. 1. részére, akik nem törölték azokat a megállapodás szerint. Arról azonban, hogy hogyan kerülhettek a Zrt. 1. kezelésébe ezek az adatok, nem tudott nyilatkozni.

A helyszíni vizsgálat során az adatbázisból a Kft. helyszíni vizsgálatnál jelen lévő informatikusa a kirendelt igazságügyi informatikus szakértő által meghatározott módon és formátumban az adatbázis teljes tartalmát txt formátumban elérhetővé tette. A Hatóság által felhasználni kívánt adatállományokat a szakértő titkosítva 2 példányban tömörítette: 1 példányt a helyszínen lezárt csomagolásban a Hatóságnak átadott, 1 példányt a további szakértői vizsgálatok céljára magánál tartott.

4. További tényállás tisztázás:

A Hatóság 2014. július 14-én NAIH-542-15/H/2014. számon végzést bocsátott ki, melyben a következőkről kért tájékoztatást:

Először is arról, hogy mit jelent az eDM szolgáltatás nyújtására vonatkozó (pl.: Kft. 5-tel, Kft. 11-gyel, Zrt. 6-tal kötött) szerződések azon pontja, miszerint a megbízó partner adatfeldolgozási tevékenységet végez, tehát az érintettek személyes adatai továbbításra kerülnek a részükre. Kérdésként merült fel az is, hogy hogyan zajlik ezen szerződések 2.7. pontja alapján a kampányhoz tartozó „landing page”-eken regisztrált felhasználók adatainak kezelése és továbbítása a megbízó felé. Felhívta a Hatóság a Kötelezettet a Kft. 2-vel kötött „Hirdetési keretszerződés” alapján nyújtott időszakos „online opt-in adatgyűjtés” folyamatának, valamint a Kft. 3-mal és a Kft-vel kötött háromoldalú megállapodás bemutatására is, különös tekintettel arra, hogy utóbbiban milyen adatfeldolgozási tevékenységet végez a Kötelezett, illetve hogy törlik-e a gyűjtött adatokat a szerződés 1.5. pontja értelmében. Tájékoztatást várt továbbá a Hatóság arról, hogy mit értenek a www.nyeremenyjatekok.hu oldalon található Szabályzat 5. pontjának azon mondatán, hogy „a kérdőívben szereplő válaszadatok a fentiekben felsorolt cégeken kívül más adatfeldolgozók részére is átadásra kerülhetnek”. Információt kért a Hatóság arról is, hogy reklám célú üzenetek tömeges küldése, tehát eDM szolgáltatásuk esetében hogyan követik nyomon a kiküldött üzenetek célba érését, megtekintéseket, kattintásokat, és milyen ellenőrzési joga van ezekhez kapcsolódóan a megrendelő partnernek. Felhívta továbbá a Kötelezettet, hogy küldje meg a Zrt. 10-zel kötött „Adatbérlet egyedi megrendelése” elnevezésű megállapodásban hivatkozott „Adatátadási keretszerződést”.

A Kötelezett 2014. július hó 28. napján kelt nyilatkozatában előadta, hogy a kérdéses, eDM szolgáltatás nyújtására kötött szerződések régebben készültek, azok helyenként pontatlanok. Az ezekben használt sablonszerződésben rögzítettek nem mindenben feleltek meg a tényleges jogügyletnek.

A megnevezett együttműködések során (eDM szolgáltatás) saját adatbázisukat használták, az abban szereplő érintettek részére küldték meg a partner ajánlatát. A kiküldött levelekben reklám szerepelt, amely olykor hivatkozást tartalmazott. Ha a felhasználó rákattintott erre a hivatkozásra, az átirányította a megrendelő oldalára, és itt, a Kötelezettől teljesen függetlenül regisztrálhatott. A „landing page” oldalt tehát nem társaságuk, hanem a megrendelő üzemeltette. Állításuk szerint kevés esetben került sor arra, hogy a Kötelezett készítette a „landing page” oldalt is, ebben az esetben egyébként ezt „leprogramozták”, és a kampány ideje alatt üzemeltették – erre utalnak a szerződések 2.7. és 3.1. – 3.4. pontjai. Ilyenkor az oldalt a megrendelő által megadott paraméterek szerint, a megrendelő által átadott jogi nyilatkozatokkal és tájékoztatókkal készítették el. A regisztrált felhasználók adatait a megrendelő automatikusan kapta meg, excel táblázatban.

A Kft. 2-vel kötött „Hirdetési keretszerződésben” jelzett „online opt-in adatgyűjtés” a partnerük részére a www.nyeremenyjatekok.hu oldalon folytatott adatgyűjtési szolgáltatás nyújtására vonatkozik. Erről az érintetteket nyilatkozata szerint megfelelően tájékoztatják is a honlapon elérhető Szabályzat 5. pontjában.

A Kft. 3-mal és a Kft-vel kötött megállapodás az adatgyűjtési szolgáltatásuk „hagyományos” változatára vonatkozik, azaz a www.nyeremenyjatekok.hu oldal szabályzatában szerepelt a Kft. 3., mint az adatátadás címzettje, így ahhoz az érintettek a nyereményjátékban való részvétellel járultak hozzá. Az adatokat a szerződés értelmében a Kft. 3. adatfeldolgozójának, a Kft-nek adják át. A hatósági megkeresésben hivatkozott szerződési kitételek nem tükrözik a tényleges jogügyletet, azt a Kft. 3. jogi osztályától kapták, de a tényleges adatgyűjtés nem annak megfelelően történt, így a szerződés 1.5. pontja sem értelmezhető a tényleges adatkezelést illetően.

A Szabályzat adatfeldolgozókra vonatkozó pontjával kapcsolatban feltett kérdésre azt a választ adták, hogy az 5. pontban felsorolt, adatkezelőnek tekintett cégeken kívül senkinek nem továbbítanak adatot, a kérdéses utalás adatfeldolgozókra vonatkozik, akik részére adat átadható, ez nem minősül adattovábbításnak.

Az eDM szolgáltatásuk keretében kiküldött üzenetek nyomon követése, a kampányok eredményességének mérésére vonatkozó kérdésre előadta, hogy a küldést követően saját, valós idejű statisztikai rendszerükben mérik a kampányok hatékonyságát, melynek során rögzítik, hogy a címzett megtekintette-e a reklámot (AV), kattintott-e azokra (CT). A megrendelő jelszóval védett webes felületen fér hozzá az alábbi adatokhoz: kiküldött levelek száma, összes és egyedi kattintások száma (CTR %), kattintási számok napi összesítése. A megrendelő részére személyes adatot tehát nem adnak át, csak statisztikai adatokat kapnak a partnerek.

A Kötelezett nem vitatta továbbá, hogy a megkötött szerződések – ahogy a nyilatkozatukban is említették – nem mindig voltak pontosak, keveredtek az adatkezelő-adatfeldolgozó fogalmak és szerepek, ez azonban a tényleges adatgyűjtésre, az érintettek tájékoztatására állításuk szerint nem volt hatással: az érintetteket mindig a tényleges adatkezelésnek megfelelően tájékoztatták és az adatokat mindig úgy kezelték, ahogy az az adatkezelési tájékoztatóban szerepelt.

Véleményük szerint az érintettek esetében a hozzájárulás önkéntessége biztosított: a részvétel ingyenes, senki nincs kényszerítve a regisztrációra. Az érintettek szabadon dönthetnek arról, hogy regisztrálnak-e a nyereményjátékba és ennek során önkéntesen adják meg adataikat. Meggyőződésük szerint az érintettek számára is egyértelmű, hogy az ingyenes részvétel csak úgy biztosítható, ha az adataikat felhasználhatják reklámozási célra. A felhasználók döntő többsége

ezzel a ténnyel – mely teljesen általános a hasonló, ingyenes nyereményjátékok esetében – meglátásuk szerint akkor is tisztában van, ha a szabályzatot nem olvassa el. Előadta továbbá, hogy az érintetteknek minden esetben tájékoztatást adnak adataik kezeléséről és biztosítják törlési joguk érvényesítését is.

Az érintettek adatait elmondása szerint csak azoknak a cégeknek adják át, amelyek a regisztrációkor szerepeltek a Szabályzat. Tevékenységük során – melynek 9 éve alatt egyetlen kifogás sem érkezett egyetlen felhasználójuktól sem – ügyelnek arra, hogy csak olyan cégekkel működjenek együtt, amelyek hazánkban bejegyzett, jogszerűen működő, elérhető és számon kérhető jogalanyok. Ugyanakkor elmondta azt is, hogy a folyamatban lévő hatósági eljárás hatására is áttekintették adatkezelésüket és a nyereményjátékokat, melynek hatására úgy döntöttek, hogy az érintettek minél hatékonyabb tájékoztatása érdekében szabályzataikat a lap tetejére helyezik át, a nyereményjátékokra vonatkozó játékszabályt és adatkezelési tájékoztatót a könnyebb áttekinthetőség érdekében különválasztják. Átalakítják terveik szerint a telemarketing kampányokat is, a jövőben ilyen célból személyes adatot csak call center cégeknek fognak átadni adatfeldolgozási szerződés alapján.

5. A szakvélemény:

Az igazságügyi informatikai szakértő szakvéleményét 2014. július hó 30. napján küldte meg a Hatóság részére. E szerint a helyszíni vizsgálat során az alábbiak kerültek rögzítésre:

- all6.txt nevű fájl, mely a Kötelezett direkt marketing adatbázisa, eredeti formájában,
- all6.md5 nevű fájl, ami a direkt marketing adatbázisról a Kötelezett által készített md5 függvény szerinti hash lenyomatot tartalmazó állomány, valamint egy
- levalogato.pdf nevű dokumentum, mely a Kötelezett által az egyes kampányok végrehajtásához használt, a direkt marketing adatbázisból a kívánt elemek leválogatását végző, saját fejlesztésű szoftver felhasználói felületének képernyőképe.

Az all6.txt állomány tehát magát a direkt marketing adatbázist foglalta magába, amelyet a Kötelezett saját fejlesztésű szoftverével használ. A szakvélemény megállapítása szerint az adatbázis szerkezete nem rögzített, az egyes rekordok eltérő mezőket tartalmazhatnak. Az adatbázisban az érintettek nevén és kapcsolattartási adatokon kívül olyan mezők fordulnak elő, amelyeket az egyes direkt marketing célú felhasználások esetében szűrési feltételként lehet beállítani (pl.: irányítószám, megye, neme, születési év, családi állapot, egy háztartásban élők száma, gyermekek száma, legmagasabb iskolai végzettsége, foglalkozás, munkahelyi pozíció, havi nettó átlagkereset, rendelkezik-e bankkártyával, lakással, autóval, stb., autó típusa és évjáráta, tervezi-e hitel felvételét, biztosítás kötését, nyaralást, stb.).

6. Adatbázis:

Az előző pontban "all6.txt" néven említett adatbázis a helyszíni szemle időpontjában 675.352 természetes személy személyes adatait tartalmazta. Az adatbázisban a regisztráció időpontjára utaló mező (dátum és időpont) található a „regisztralas_ideje” mezőben. Ezen mezők tartalma alapján megállapítható, hogy a legkorábbi regisztráció 2004.01.01-i dátummal, a legkésőbb pedig 2014.05.27-i dátummal szerepel az adatbázisban. A 2012. január 1-én és azt követően regisztráltak száma: 15.781 fő.

Az adatbázis minden rekordja „élő”, a Kötelezett részéről a helyszíni vizsgálatnál jelen lévő informatikus elmondása szerint a leiratkozási igényeket (adatkezelési hozzájárulás visszavonása) külön állományban gyűjtik és minden éjszaka automatikusan futó program véglegesen törli az adatbázisból. A törlési igényekből naplóállományokban az e-mail cím MD5 algoritmus szerint

készített hash lenyomata, a dátum, valamint az IP-cím (amelyről a törlési igény érkezett) marad meg.

A Kötelezett nyilatkozata szerint az egyes kiküldésekről részletes nyilvántartás (mikor, kinek, mit) csak 2012-től áll rendelkezésükre, továbbá a telemarketing kampányokhoz (call centerek részére történő adatbérlet) e-mailben történik a leválogatott adatok továbbítása, amelynek során az adatok titkosítása vagy egyéb hasonló célú biztonsági követelmény betartására vonatkozóan nincs kikötés vagy előírás.

7. Adatvédelmi nyilvántartási szám:

A Hatóság észlelte, hogy a Kft. 1-gyel kötött több szerződésben is az adatok forrásaként megjelölt adatbázis adatvédelmi nyilvántartási számaként nem a Kötelezett nyilvántartási számát (03324-0001) jelölték meg, hanem a Telegames Kereskedelmi és Szolgáltató Bt. (a továbbiakban: Telegames Bt.) (7700 Mohács, Hársfa u. 3.) nevű társasághoz tartozó nyilvántartási számot (803-0001). A Telegames Bt-t az adatvédelmi nyilvántartásban és a cégjegyzékben megkeresve is szoros kapcsolatot lehetett felfedezni a Kötelezettel, ugyanis annak üzletvezetője és beltagja a Kötelezett ügyvezetője.

Az adatvédelmi nyilvántartásba való bejelentkezéskor nem jelölték meg, hogy a személyes adatok gyűjtésére szolgáló online kérdőívet milyen weboldalon helyezték el, ezért a Hatóság NAIH-542-18/2014/H. ügyiratszámú végzésében megkereste a Kötelezettet, hogy nyilatkozzon, milyen kapcsolatban állnak, vagy álltak a Telegames Bt-vel, melynek alapján használták az általuk kezelt 803-0001 adatvédelmi nyilvántartási számon bejelentett adatbázist. A Hatóság arra vonatkozóan is választ várt a Kötelezettől, hogy mivel magyarázza azokat az adatbázisában fellelhető érintetti adatokat, amelyek a regisztráció időpontjának tanúsága szerint a Kötelezett 2007-es bejegyzése előttről származnak. A Hatóság nem tartotta kielégítőnek a Kötelezett által adott választ az egyes eDM kampányok hatékonyságának mérése kapcsán kezelt adatok vonatkozásában, ezért további tájékoztatást kért arról, hogy a nyilatkozatában említett AV és CT adatok mérése során telepítenek-e bármilyen fájl az érintett termináljára (számítógép, mobiltelefon), és ha igen, akkor az milyen adatokat tárol, illetve milyen esetekben hívják meg az adott fájl? Felhívta továbbá a Kötelezettet, hogy írja le a folyamatot, ahogyan az érintettek aktivitását figyelik, hogy milyen adatokat, információkat gyűjtenek be, azt milyen formában rendszerezik, tárolják, elemzik, milyen következtetéseket vonnak le az érintettre nézve, és milyen döntéseket hoznak a kinyert információk alapján, illetve továbbítják-e az így gyűjtött adatokat.

A Kötelezett 2014. augusztus hó 29. napján kelt válaszában előadta, hogy a www.nyeremenyjatekok.hu oldalt a Telegames Bt. indította és működtette néhány évig. 2007-ben hozták meg azt a döntést, hogy a weboldalt átveszi a Kötelezett, ugyanis a jogi személyiség nélküli betéti társaságban nem volt lehetséges a tevékenység hatékony megszervezése. Elmondása szerint az átvétel során átadásra került a domain név is. Az átadást megelőzően azonban valamennyi felhasználót tájékoztatta a Telegames Bt. a tervezett átadásról, így arról, hogy a weboldalt és a nyereményjátékok szervezésének feladatát átveszi a Kötelezett. Amennyiben a felhasználó az adatai átadásához hozzájárult (elektronikus úton), az adatokat a Telegames Bt. átadta, a Kötelezett csak a hozzájárulást követően kezelte az érintettek adatait. Az 579.360 regisztrált közül 87.451 fő nem erősítette meg regisztrációját, ezen felhasználók adatai törlésre kerültek. A Telegames Bt. 2008-ban végleg beszüntette adatkezelését és a kezelt adatok törlésre kerültek. A Kötelezett nyilatkozata szerint több esetben előfordult, hogy az Optimusz Kft. a Telegames Bt. korábbi szerződéses partnereivel működött együtt, ekkor a korábbi szerződéseket dolgozták át, de olykor sajnálatos módon a szerződésben még a Telegames Bt. adatkezelési azonosítója szerepelt.

Az eDM kampányok hatékonyságának mérésére vonatkozó kérdésre válaszolva előadta, hogy amennyiben a kiküldésre kerülő e-mailben szerepel link (amely a reklámra mutat), azok nem tartalmaznak és soha nem tartalmaztak semmilyen személyes adatot. A linkekhez kizárólag statisztikai kódokat rendelnek, melyek a Kötelezett szerverére érkeznek vissza. Ezen visszaérkező adatokból készítene statisztikákat.

8. Határidő hosszabbítás:

A Hatóság a NAIH-542-22/2014/H. ügyiratszámú, 2014. szeptember hó 8. napján kelt végzésében, tekintettel az ügy súlyára, valamint a hasonló tárgyú, a jelen üggyel egy időben indult eljárások során a tényállások teljes körű felderítésére, valamint a feltárt tényállások egységes mérlegelésére és elbírálására, indokoltnak tartotta az ügyintézési határidő meghosszabbítását, így azt a Ket. 33. (7) bekezdése alapján 21 nappal meghosszabbította.

9. A Kötelezett 2014. szeptember hó 29. napján érkezett beadványában arról tájékoztatta a Hatóságot, hogy a www.nyeremenyjatekok.hu honlapot átalakították, valamint elkészítették az új adatkezelési szabályzatot és játékszabályzatot.

10. Panaszbejelentés és mérőkódok:

A Hatósághoz 2014. szeptember hó 29. napján állampolgári bejelentés érkezett, melyben Panaszos II. azt panaszolta, hogy kéréstelen telefonhívásokat kapott titkosított telefonszámára, és állítása szerint személyes adatait a Kötelezett adta át telemarketing tevékenységet folytató társaságoknak. A panaszos személyes adatainak a Hatóság képviselői által az igazságügyi szakértő által lemásolt adatbázisban való keresése nem vezetett eredményre. A Kötelezett azonban 2014. szeptember hó 29. napján kelt válaszelevelében pontosan megjelölte az érintett adatainak forrásaként a 2005. május 25-i regisztrációt a www.nyeremenyjatekok.hu oldalon. Tekintettel tehát arra, hogy a Hatóság tudomása szerint a teljes adatbázis lemásolásra került, valamint hogy ilyen névvel és e-mail címmel – a Kötelezett állításával ellentétben – a Hatóság nem talált regisztrált felhasználót a birtokában lévő adatbázisban, ezen ellentmondás feloldására hívta fel a Kötelezettet NAIH-542-25/2014/H. ügyiratszámú végzésében.

További tájékoztatást kért a Hatóság az e-mail kampányok hatékonyságának mérése tekintetében, ugyanis a Kötelezett nem adott kielégítő választ abban a kérdésben, hogy az érintettek aktivitását (levél megnyitása, tovább kattintás) személyre szabottan figyelik-e, illetve milyen adatokat, információkat gyűjtenek be ez által és azokat milyen formában rendszerezik, tárolják és elemzik, valamint milyen következtetéseket vonnak le az érintettre nézve, illetve milyen döntéseket hoznak a kinyert információk alapján (pl. milyen típusú kampányok érdekelték). Ezzel összefüggésben hívta fel a Kötelezettet a Hatóság, hogy adjon tájékoztatást arról, mit ért a honlapján olvasható leírásban a „*linkekre kattintók azonosítása*”, valamint „*a felhasználók adatainak összekötése az adatbázissal*” alatt.

Mindezek mellett a Hatóság az eljárásba ügyfélként bevonta Panaszos II-t és a tényállás tisztázása érdekében tájékoztatást kért tőle arról, hogy regisztrált-e a www.nyeremenyjatekok.hu oldalon a Kötelezett által megjelölt időpontban, valamint hogy a megadott adatok helytállóak-e, illetve hogy melyik telefonos marketinggel foglalkozó társaság kereste meg titkosított telefonszámán.

Panaszos II. 2014. október 10-én kelt levelében előadta, hogy a Zrt. 11. kezdeményezte a sérelmezett telefonhívást, kérdésére arról tájékoztatták, hogy adatait a Kötelezettől kapták. Emlékei szerint nem regisztrált a Kötelezett nyereményjátékára, de 10 év távlatából ezt teljes

meggyőződéssel nem tudta kijelenteni, mindazonáltal a Kötelezett által megjelölt, hozzá kapcsolódó személyes adatok valóban az ő adatai.

A Hatóság 2014. október hó 13. napján kelt, NAIH-542-26/2014/H. ügyiratszámú végzésében felhívta a Kötelezettet, hogy küldje meg a helyszíni szemlén pótlólag benyújtani vállalt Zrt. 9-cel és a csoporttal kötött adatgyűjtési szerződések másolati példányait, valamint a Zrt. 11-gyel kötött azon megállapodást, melynek alapján átadták Panaszos II. adatait.

A Kötelezett 2014. október hó 22. napján érkezett nyilatkozatában előadta, hogy a felhasználók felé elsősorban e-mailben kommunikálnak, reklámokat jellemzően elektronikus levélben küldenek, telefonos megkeresés (telemarketing kampány) jóval ritkább, de ilyen kampányokat is bonyolítanak, rendszerint külső partner bevonásával. Nyilatkozata szerint Panaszos II. 2005-ben regisztrált a www.nyeremenyjatekok.hu oldalon, többször küldtek neki e-mailt, egészen 2013-ig, amikor is megszűnt a regisztrációkor megadott e-mail cím. Mivel azonban nem kérte adatai törlését, azokat telemarketing kampányra ezt követően is használták. Elmondta továbbá, hogy a kiküldések során a már nem élő, visszapattant, spam listára tett és régóta aktivitást nem mutató felhasználók e-mail címeket figyelik, és külön adatbázisban kezelik (bounce.txt). Ezen címeket csak e-mail küldés szempontjából nem tekintik aktív állománynak, ha az érintett megadta a telefonszámát, és nem kérte adatai törlését, azokat esetenként telemarketing kampányra felhasználják, ahogy az történt Panaszos II. esetében is. A panaszos kérdésére az előírt tájékoztatást adatai kezeléséről megadták, és kérésének megfelelően törölték is adatait. Állítása szerint mivel nem volt tudomásuk arról, hogy a panaszos a Hatósághoz fordult, így az adatokat a szokásos gyakorlatuknak megfelelően törölték, a Hatóság által kért adatokat (adatbázis vonatkozó oldaláról készített oldalmentést) csak szervermentésből tudták megküldeni. Tájékoztatásuk szerint a bounce.txt elnevezésű adatállományról a helyszíni ellenőrzésen tájékoztatták a szakértőt, azonban mivel a vizsgálat az eDM adatbázisukra koncentrált, ez nem került lemásolásra.

Az eDM kampányok címzettjei aktivitásának figyelésére vonatkozó ismételt kérdésre a Kötelezett azt a tájékoztatást adta, hogy a már említett, a kiküldött e-mailekben szereplő egyedi – személyes adatot nem tartalmazó – mérőkódokra történő kattintásokat minden kampány lejártaival összesítik és az eredeti adatbázisból visszakeresik a kattintók demográfiai és szociológiai jellemzőit. Ezeket a jellemzőket összesítik és táblázatba foglalják, majd megküldik a megrendelő részére. A táblázat csak összesített adatokat tartalmaz, személyes adatokat nem. Az egyes érintettek szintjén nem kezelnek aktivitásra vonatkozó adatokat, nem elemzik, hogy adott felhasználó hány kampányra kattint, mennyire érdeklődő, stb. Így döntéshozatalra sem használják ezeket az adatokat az érintettek aktivitásával kapcsolatban.

A Hatóság megkereste a Zrt. 1-et, valamint a Kft. 13-at annak érdekében, hogy nyilatkozzanak, mely személyes adatait kezelik Panaszos I-nek, azokat milyen forrásból gyűjtötték. Állításaik igazolására felhívta nevezett társaságokat adatbázisuk vonatkozó oldaláról készített képernyőmentés, a panaszos által adott hozzájárulást igazoló dokumentum, vagy az adatkezelés jogalapját biztosító szerződés, egyéb dokumentáció, valamint a Kötelezettel és a Kft. 1-gyel kötött, személyes adatok megvásárlására, időleges hasznosítására vonatkozó szerződések megküldésére.

A Kötelezett benyújtotta a fentiekben kért szerződéseket, azonban a Hatóság észlelte, hogy a Zrt. 11-gyel kötött adatbérleti szerződés – mely alapján nyilatkozata szerint átadta Panaszos II. személyes adatait – 2014. október 1-jén kelt és az adatok felhasználásának időtartama is 2014. október 1. és 2014. november 30. közötti időszakra szól, azonban a sérelmezett telefonhívást 2014. szeptember hó 29. napján indították a panaszos titkosított telefonszámára. A Hatóság ennek megfelelően NAIH-542-32/2014/H. ügyiratszámú végzésében ismételten felhívta a Kötelezettet a szükséges dokumentum megküldésére. Nyilatkozattételre hívta fel továbbá, hogy átadta-e a Kft.

13. részére Panaszos I. személyes adatait a panasz keltét megelőző időszakban. Felhívta végül arra, hogy küldje meg a korábbi nyilatkozatában „bounce.txt” névvel jelzett adatállományának másolatát.

A Kft. 13. ügyvezetőjének 2014. november 21-én kelt nyilatkozata szerint ugyan valóban szerződéses kapcsolatban álltak a Kötelezettel, de ennek az együttműködésnek a keretében nem kapták meg Panaszos I. adatait. Tekintettel arra, hogy a kérdéses adatokat egyáltalán nem kezelték, a panaszos hozzájárulását igazoló dokumentumokat nem tudják a Hatóság rendelkezésére bocsátani.

A Kötelezett 2014. november hó 24. napján érkezett nyilatkozatában előadta, hogy Panaszos II. adatait a Zrt. 11. 2014. szeptember 3-án kelt megrendelője alapján adták át, tehát a kampány a szerződés 2014. október 1-jei aláírása előtt elkezdődött, ez magyarázza a korábbi telefonhívást. Nem nyilatkozott továbbá abban a kérdésben, hogy átadták-e Panaszos I. személyes adatait a Kft. 13. részére, ismételten csak a Zrt. 1-nek való adatátadást tagadta.

A Kötelezett bounce.txt elnevezésű adatállományát fenti beadványához csatolva megküldte a Hatóság részére, melynek elemzésére a Hatóság az eljárás során kirendelt számítástechnikai és informatikai igazságügyi szakértő ismételt igénybevételét tartotta szükségesnek, ezért a szakértőt a szakvéleménye kiegészítésére hívta fel.

A Zrt. 1. válasza 2014. december 2-án érkezett meg, melyben azt a tájékoztatást adták, hogy Panaszos I-et 2014. február hó 05. napján keresték meg telefonon. A hívás során a panaszos érdeklődött is adatai forrásáról, az értékesítő a rendszerükben szereplő információk alapján állításuk szerint arról tájékoztatta az adatalanyt, hogy telefonszáma nyilvánosként szerepel adatbázisukban. Tekintettel arra, hogy a panaszos jelezte, hogy telefonszáma 13 éve titkosított, a társaság vizsgálatot indított az ügyben és a sérelmezett adatokat zárolta. A vizsgálat során megállapították, hogy a Zrt. 1. a panaszos név és telefonszám adatait kezelte. Az adatok a Kft. 1-gyel való együttműködés alapján (2010. május hó 7. napján) kerültek a birtokukba. A megállapodás tárgya telefonos értékesítés lebonyolítása érdekében nyilvános forrásból származó, vagy ilyen célú felhasználáshoz és az adattovábbításhoz érintetti hozzájárulással rendelkező, 18 és 60 év közötti személyek név és telefonszám adatainak megrendelése volt. Ennek alapján kaptak 66.000 db, a megadott kritériumoknak megfelelő adatot, melyek között szerepelt a panaszos is. Tekintettel arra, hogy ők olyan adatokat rendeltek meg a Kft. 1-től, akiknek az adatai nyilvánosak, vagy az átadáshoz és adataik meghatározott célra való felhasználáshoz hozzájárultak, abban a hiszemben voltak, hogy azokat jogszerűen kezelik. Nyilatkozatuk igazolására a társaság a felek között létrejött szerződést nem, csak az adott adatátadást előkészítő e-mail-es levelezést és adatbázisuk vonatkozó oldaláról készített képernyőmentést küldték meg, melyen olvashatóak voltak a panaszos személyes adatai.

11. Az igazságügyi szakértő kiegészítő szakvéleményében elemezte a Kötelezett által megküldött „bounce.txt” állományt. Megállapította, hogy 106.865 természetes személy személyes adatait tartalmazza, melyből a 2012. január 1-jén és azt követően regisztráltak száma 2.406 fő. Szerkezete és a benne található adatmezők szinte megegyeznek az „all6.txt” nevű, a helyszíni szemlén lemásolt adatbázis adatmezőivel, eltérés annyiban mutatkozik, hogy a „bounce.txt” adatállomány 42,5 %-ában található egy „partner”, illetve közel 20 %-ában „adatforras” mező. Megállapította a szakértő továbbá, hogy egyik vizsgált adatállományban sem szerepelnek Panaszos I., illetve Panaszos II. személyes adatai.

12. Nemzetközi tapasztalatok:

A Hatóság annak érdekében, hogy össze tudja hasonlítani az uniós tagállamok gyakorlatát a hazai tapasztalatokkal az ügyféladatbázisok értékesítésével kapcsolatban, kérdést intézett az uniós társszervekhez arról, hogy miként ítélik meg a személyes adatok, illetve az ezekből létrehozott adatbázisok értékesítési gyakorlatát, valamint hogy egyáltalán végeztek-e hasonló tárgyú vizsgálatot az adott tagállamban. Érdemben a finn, az angol és az olasz adatvédelmi hatóság foglalkozott a kérdéssel.

A finn társhatóság hangsúlyozta, hogy abban az esetben van lehetőség az érintettek személyes adatainak továbbítására más cégeknek direkt marketing célból, ha

- egyértelműen és előzetesen tájékoztatják az adatalanyt arról, hogy kinek és milyen célból adják át azokat,
- az érintett az adatok továbbításához hozzájárul.

Az angol adatvédelmi hatóság is foglalkozott a témával, válaszában elsősorban az ügyféladatbázisok értékesítésének azt az esetét mutatta be, amikor egy vállalkozás fizetésekképtelenné válik, vagy megszűnteti az adatbázisokkal összefüggő tevékenységét és az általa használt adatbázist értékesíti. Ezen kívül azt a tájékoztatást adták, hogy proaktívan próbálják az adatbrókereket és adatgyűjtőket az adatvédelmi törvényeknek való megfelelésre szorítani (pl. workshopok-ok szervezésével), azokban az esetekben, azonban ahol az adatvédelmi jogszabályok megsértését tapasztalják, vizsgálatokat indítanak, melynek során a jogszerű magatartás kikényszerítésére szólítják fel az adatkezelőket, valamint kártérítés jellegű pénzbüntetés is kiszabható rájuk.

Az olasz társhatóság álláspontja szerint nem jogszerű az a gyakorlat, ahol megfelelő előzetes tájékoztatás és az érintettek kifejezett hozzájárulása nélkül továbbítják a személyes adatokat. Ez vonatkozik azon cégekre is, amelyek abból a célból vásárolták meg az érintettek adatait, hogy call centereken keresztül keressék meg az adatalanyokat, hogy értékesítsék nekik termékeiket és szolgáltatásaikat. Az az adatkezelő, aki személyes adatokat gyűjt direkt marketing célból, valamint azért, hogy azokat 3. személy részére továbbítsa, köteles megfelelő tájékoztatást nyújtani az érintett részére, valamint álláspontjuk szerint az ilyen adattovábbításhoz külön be kell szereznie az érintett hozzájárulását.

II. Az eljárás során a Hatóság által megvizsgált dokumentumok:

1. Játékszabályzat:

A személyes adatok gyűjtésére szolgáló kérdőív alatti szövegdobozba ágyazva helyezte el egyetlen szabályzatát a Kötelezett. Eszerint a meghirdetett nyeremények sorsolásán az vehet részt, aki a nyereményjáték ideje alatt pontos adataival kitölti a regisztrációs kérdőívet és elfogadta a Szabályzatot. A nyereményjátékban csak 14 éven felüliek vehettek részt, adatkezelőként a Kötelezett került megjelölésre. Adatkezelés céljaként a következőt határozták meg: „az Ön adatait tároljuk és a megadott információk alapján Önt kívánságának megfelelően üzleti ajánlatokról, akciókról tájékoztatjuk”. Az adatkezelésről szóló tájékoztató szerint a játék résztvevői elfogadják, hogy a Kötelezett adataikat marketing célokra (saját és partnereik ajánlatainak eljuttatására) felhasználja. Amennyiben az adatalany megadja címét, mobilszámát vagy e-mail címét, hozzájárul ahhoz, hogy üzleti ajánlatokkal telefonon, sms-ben, e-mailben vagy postai levélben is megkereshető legyen. A Szabályzat elfogadásával az érintett hozzájárul ahhoz, hogy személyes adatai átadásra kerüljenek az 5. pontban felsorolt 18 gazdasági társaság részére. A csoport és a Zrt. 9. kivételével csak annyi tájékoztatást adnak ezekről az adattovábbításokról, hogy azok címzettjei az adatokat a hatályos jogszabályoknak megfelelően kezelik. Ezen túl a

csoport esetében adatkezelési cél (marketing, kockázatelemzés és közvetlen üzletszerzés érdekében) és a törlési kérelem eljuttatására szolgáló e-mail cím került megjelölésre, míg a Zrt. 9. esetében az adatkezelés célja (marketing, piackutatás és kapcsolattartás).

Tájékoztatják az adatalányokat arról is, hogy válaszaik a fentiekben felsorolt cégeken kívül más adatfeldolgozók részére is átadásra kerülhetnek, akik azokat a hatályos jogszabályoknak megfelelően kezelik.

Adatvédelem pont alatt szólnak az adatkezelés jogszabályi követelményeiről, háttérjogszabályként a 2001. évi CVIII., az 1995. évi CXIX. és az 1998. évi VI. törvényeket jelölik meg. Az adatalány személyes adatainak törlését pedig az unsubscribe@optimusz.hu e-mail címen keresztül kérheti.

2. Szerződések:

A Hatóság az eljárás során áttekintette az alábbiakban felsorolt – a Szabályzatban megnevezett társaságokkal kötött – adatgyűjtési szerződéseket, valamint adatbérletre, illetve tömeges e-mail marketing kampányra vonatkozó keret-, és egyedi megállapodásokat:

- Hirdetési keretszerződés a **Kft. 2**-vel;
- Vállalkozási keretszerződés – időszakos adatgyűjtés a **Kft. 11**-gyel;
- Vállalkozási keretszerződés - adatgyűjtés a **Kft. 12**-vel;
- Együttműködési megállapodás személyes adatok kezelése és feldolgozása tárgyában az **Kft. 3**-mal és a **Kft**-vel;
- Vállalkozási keretszerződés – adatgyűjtés a **Kft. 10**-zel (*A szerződést 2011-ben kötötték határozatlan időre, a Kötelezett NAIH-542-17/2014/H. ügyiratszámú nyilatkozata szerint továbbra is hatályban van.*);
- Vállalkozási keretszerződés a TeleGames Bt. és a **Zrt. 2**. között (*A szerződést 2005-ben kötötték határozatlan időre.*);
- Együttműködési megállapodás személyes adatok kezelése és feldolgozása tárgyában **Zrt. 9**-cel és a **Zrt**-vel (*A szerződést 2008-ban kötötték 180 napra, a Kötelezett NAIH-542-34/2014/H. ügyiratszámú nyilatkozata szerint a szerződés a határozott idő elteltével megszűnt.*);
- Adatátadási keretszerződés a **Kft. 9**-cel;
- Adatátadási keretszerződés az **Zrt 10**-zel;
- Megállapodás közvetlen üzletszerzés céljából történő adatátadásról a **Kft. 2**-vel;
- Adatbérleti keretszerződés a **Kft. 13**-mal;
- Adatbérleti keretszerződés a **Zrt. 5**-tel (*A szerződést 2007-ben kötötték határozatlan időre, a Kötelezett NAIH-542-17/2014/H. ügyiratszámú nyilatkozata szerint továbbra is hatályban van.*);
- Adatbérleti keretszerződés - Eseti adatbérleti megállapodás a **Kft. 15**-tel;
- Adatbérleti szerződés a **Zrt. 2**-vel;
- Adatbérlet egyedi megrendelése az **Zrt. 13**-mal;
- Adatbérleti és eDM keretszerződés a **Kft 14**-gyel;
- Megbízási és adatfeldolgozási szerződés eseti eDM kampány lebonyolítására a **Kft. 5**-tel;
- Megbízási és adatfeldolgozási szerződés eseti eDM kampány lebonyolítására a **Zrt. 6**-tal;
- Megbízási és adatfeldolgozási szerződés eseti eDM kampány lebonyolítására a **Kft. 11**-gyel;
- Megbízási és adatfeldolgozási szerződés eseti eDM kampány lebonyolítására a **Zrt. 9**-cel;
- Vállalkozási keretszerződés a **Kft. 2**-vel (*A szerződést 2010-ben kötötték határozatlan időre, a Kötelezett NAIH-542-17/2014/H. ügyiratszámú nyilatkozata szerint továbbra is hatályban van.*);

3. Adattovábbítási nyilvántartás:

A nyilvántartás tanúsága szerint 2012-ben 86, 2013-ban 54, míg 2014-ben május 22-ig 36 esetben került sor „telesales” megjelöléssel úgynevezett „adatbérlet” keretében személyes adatok átadására több mint 30 cég részére. Ezek során néhány száztól az 50.000-es darabszámig változatos mennyiségek kerültek átadásra.

4. Reklám e-mail a Kft. 2-től:

A matedina felhasználónévvel végrehajtott tesztregisztráció során megadott e-mail címre érkezett hírlevél a fenti társaságtól. A levél végén található tájékoztatóban a következők szerepelnek:

„Ezt az e-mailt a Kft. 2. küldte. Ön egy korábbi hírlevélfeliratkozás, vásárlás illetve nyereményjáték során egyezett bele abba, hogy e-mail címét és adatait marketingakciókhoz felhasználhassuk. Ha szeretné elkerülni, hogy a levélszemébe érkezzenek a tőlünk kapott levelek, adja hozzá címlistájához az info@hu.....com e-mail címet. Így biztosan eljutnak Önhöz a legjobb akcióinkat és érdekes, hasznos cikket tartalmazó hírleveleink. Amennyiben a későbbiekben nem szeretne ilyen jellegű e-maileket kapni, kérem, kattintson ide”.

III. Az ügyben alkalmazandó jogszabályi előírások:

Az Infotv. 3. § 2. pontja szerint *személyes adat: az érintettel kapcsolatba hozható adat - különösen az érintett neve, azonosító jele, valamint egy vagy több fizikai, fiziológiai, mentális, gazdasági, kulturális vagy szociális azonosságára jellemző ismeret -, valamint az adatból levonható, az érintettre vonatkozó következtetés;*

7. pontban foglaltak szerint *hozzájárulás: az érintett akaratának önkéntes és határozott kinyilvánítása, amely megfelelő tájékoztatáson alapul, és amellyel félreérthetetlen beleegyezését adja a rá vonatkozó személyes adatok - teljes körű vagy egyes műveletekre kiterjedő - kezeléséhez;*

9. pontja szerint *adatkezelő: az a természetes vagy jogi személy, illetve jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet, aki vagy amely önállóan vagy másokkal együtt az adatok kezelésének célját meghatározza, az adatkezelésre (beleértve a felhasznált eszközt) vonatkozó döntéseket meghozza és végrehajtja, vagy az adatfeldolgozóval végrehajtatja;*

A 10. pont szerint *adatkezelés: az alkalmazott eljárástól függetlenül az adatokon végzett bármely művelet vagy a műveletek összessége, így különösen gyűjtése, felvétele, rögzítése, rendszerezése, tárolása, megváltoztatása, felhasználása, lekérdezése, továbbítása, nyilvánosságra hozatala, összehangolása vagy összekapcsolása, zárolása, törlése és megsemmisítése, valamint az adatok további felhasználásának megakadályozása, fénykép-, hang- vagy képfelvétel készítése, valamint a személy azonosítására alkalmas fizikai jellemzők (pl. ujj- vagy tenyérynymat, DNS-minta, íriszkép) rögzítése;*

11. *adattovábbítás: az adat meghatározott harmadik személy számára történő hozzáférhetővé tétele;*

13. *adattörlés: az adatok felismerhetetlenné tétele oly módon, hogy a helyreállításuk többé nem lehetséges;*

17. adatfeldolgozás: az adatkezelési műveletekhez kapcsolódó technikai feladatok elvégzése, függetlenül a műveletek végrehajtásához alkalmazott módszertől és eszköztől, valamint az alkalmazás helyétől, feltéve hogy a technikai feladatot az adatokon végzik;

Az Infotv. 4. és 5. §-a szerint: "(1) Személyes adat kizárólag meghatározott célból, jog gyakorlása és kötelezettség teljesítése érdekében kezelhető. Az adatkezelésnek minden szakaszában meg kell felelnie az adatkezelés céljának, az adatok felvételének és kezelésének tisztességesnek és törvényesnek kell lennie.

(2) Csak olyan személyes adat kezelhető, amely az adatkezelés céljának megvalósulásához elengedhetetlen, a cél elérésére alkalmas. A személyes adat csak a cél megvalósulásához szükséges mértékben és ideig kezelhető.[...]

5. § (1) Személyes adat akkor kezelhető, ha

a) ahhoz az érintett hozzájárul, vagy

b) azt törvény vagy - törvény felhatalmazása alapján, az abban meghatározott körben - helyi önkormányzat rendelete közérdeken alapuló célból elrendeli.

A 7. § alapján (1) az adatkezelő köteles az adatkezelési műveleteket úgy megtervezni és végrehajtani, hogy az e törvény és az adatkezelésre vonatkozó más szabályok alkalmazása során biztosítsa az érintettek magánszférájának védelmét.

(2) Az adatkezelő, illetve tevékenységi körében az adatfeldolgozó köteles gondoskodni az adatok biztonságáról, köteles továbbá megtenni azokat a technikai és szervezési intézkedéseket és kialakítani azokat az eljárási szabályokat, amelyek e törvény, valamint az egyéb adat- és titokvédelmi szabályok érvényre juttatásához szükségesek.

(3) Az adatokat megfelelő intézkedésekkel védeni kell különösen a jogosulatlan hozzáférés, megváltoztatás, továbbítás, nyilvánosságra hozatal, törlés vagy megsemmisítés, valamint a véletlen megsemmisülés és sérülés, továbbá az alkalmazott technika megváltozásából fakadó hozzáférhetetlenné válás ellen.

A 10. § szerint (3) Az adatfeldolgozó az adatkezelést érintő érdemi döntést nem hozhat, a tudomására jutott személyes adatokat kizárólag az adatkezelő rendelkezései szerint dolgozhatja fel, saját céljára adatfeldolgozást nem végezhet, továbbá a személyes adatokat az adatkezelő rendelkezései szerint köteles tárolni és megőrizni.

(4) Az adatfeldolgozásra vonatkozó szerződést írásba kell foglalni. Az adatfeldolgozással nem bízható meg olyan szervezet, amely a feldolgozandó személyes adatokat felhasználó üzleti tevékenységben érdekelt.

A 14. § c) pontja szerint az érintett kérelmezheti az adatkezelőnél személyes adatainak - a kötelező adatkezelés kivételével - törlését vagy zárolását. A 17. § (2) bekezdés b) pontja szerint a személyes adatot törölni kell, ha az érintett - a 14. § c) pontjában foglaltak szerint - kéri.

A 15. § (2) bekezdése értelmében az adatkezelő az adattovábbítás jogszerűségének ellenőrzése, valamint az érintett tájékoztatása céljából adattovábbítási nyilvántartást vezet, amely tartalmazza az általa kezelt személyes adatok továbbításának időpontját, az adattovábbítás jogalapját és címzettjét, a továbbított személyes adatok körének meghatározását, valamint az adatkezelést előíró jogszabályban meghatározott egyéb adatokat.

A 18. § (1) bekezdése alapján a helyesbítésről, a zárolásról, a megjelölésről és a törlésről az érintettet, továbbá mindazokat értesíteni kell, akiknek korábban az adatot adatkezelés céljára továbbították.

A 20. § (2) bekezdése szerint az érintettet az adatkezelés megkezdése előtt egyértelműen és részletesen tájékoztatni kell az adatai kezelésével kapcsolatos minden tényről, így különösen az adatkezelés céljáról és jogalapjáról, az adatkezelésre és az adatfeldolgozásra jogosult személyéről, az adatkezelés időtartamáról, arról, ha az érintett személyes adatait az adatkezelő a 6. § (5) bekezdése alapján kezeli, illetve arról, hogy kik ismerhetik meg az adatokat. A tájékoztatásnak ki kell terjednie az érintett adatkezeléssel kapcsolatos jogaira és jogorvoslati lehetőségeire is.

A gazdasági reklámtevékenység alapvető feltételeiről és egyes korlátairól szóló 2008. évi XLVIII. törvény (a továbbiakban: Grt.) 6. § (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy „ha külön törvény eltérően nem rendelkezik, reklám természetes személynek mint reklám címzettjének közvetlen megkeresése módszerével (a továbbiakban: közvetlen üzletszerzés), így különösen elektronikus levelezés vagy azzal egyenértékű más egyéni kommunikációs eszköz útján – a (4) bekezdésben meghatározott kivétellel – kizárólag akkor közölhető, ha ahhoz a reklám címzettje előzetesen egyértelműen és kifejezetten hozzájárult.”

A Grt. 6. § (2) bekezdése kimondja, hogy „hozzájáruló nyilatkozat bármely olyan módon tehető, amely tartalmazza a nyilatkozó nevét, illetve – amennyiben a reklám, amelyre a hozzájárulás vonatkozik, csak meghatározott életkorú személyek számára közölhető – születési helyét és idejét, továbbá azoknak a személyes adatoknak a körét, amelyek kezeléséhez a nyilatkozó hozzájárul, valamint a hozzájárulás önkéntes és a megfelelő tájékoztatás birtokában történő kifejezését.”

A Grt. 6. § (3) bekezdése értelmében „az (1) bekezdés szerinti hozzájáruló nyilatkozat bármikor korlátozás és indokolás nélkül, ingyenesen visszavonható. Ebben az esetben a nyilatkozó nevét és minden egyéb személyes adatát az (5) bekezdésben meghatározott nyilvántartásból haladéktalanul törölni kell, és részére reklám az (1) bekezdésben meghatározott módon a továbbiakban nem közölhető”.

(5) A reklámozó, a reklámszolgáltató, illetve a reklám közlétezője - az (1) bekezdés szerinti hozzájárulásban meghatározott körben - a náluk hozzájáruló nyilatkozatot tevő személyek személyes adatairól nyilvántartást vezet. Az ebben a nyilvántartásban rögzített - a reklám címzettjére vonatkozó - adat csak a hozzájáruló nyilatkozatban foglaltaknak megfelelően, annak visszavonásáig kezelhető, és harmadik fél számára kizárólag az érintett személy előzetes hozzájárulásával adható át.

A Grt. 6. § (7) bekezdése szerint „az (1), illetve a (4) bekezdésben meghatározott módon közölt reklámhoz kapcsolódóan egyértelműen és szembetűnően tájékoztatni kell a címzettet arról a címről és egyéb elérhetőségről, ahol az ilyen reklámok részére történő közléséhez való hozzájáruló nyilatkozatának visszavonása, illetve a reklám küldésének megtiltása iránti igényét bejelentheti...”.

Az elektronikus kereskedelmi szolgáltatások, valamint az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások egyes kérdéseiről szóló 2001. évi CVIII. törvény (a továbbiakban: Ekertv.) 14. § (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy „e törvény alkalmazásában elektronikus hirdetés bármely információs társadalommal összefüggő szolgáltatás vagy – a beszédcélú telefonhívás kivételével – elektronikus hírközlés útján közölt:

- a) a gazdasági reklámtevékenység alapvető feltételeiről és egyes korlátairól szóló 2008. évi XLVIII. törvény (a továbbiakban: Grt.) 3. §-ának d) pontja szerinti reklám, vagy
- b) társadalmi cél megvalósításához kapcsolódó, reklámnak nem minősülő tájékoztatás.”

Az Ekertv. 14. § (5) bekezdése értelmében „a Grt. 6. §-ában foglalt rendelkezéseket megfelelően alkalmazni kell az (1) bekezdés b) pontjában meghatározott elektronikus hirdetésre és a (2) bekezdés szerinti közlésekre.

A kutatás és a közvetlen üzletszerzés célját szolgáló név- és lakcímadatok kezeléséről szóló 1995. évi CXIX. törvény (Dmtv.) 20 § (2) bekezdés szerint *az érintettet kérelmére az adatkezelést végző közvetlen üzletszerző szerv köteles az általa kezelt adatairól írásban tájékoztatni, illetőleg azokat helyesbíteni. A harmadik személy részére átadott adatok helyesbítését vagy törlését - a hat hónapon belül továbbított adatok vonatkozásában - az érintett kérelmére az adatátadó szerv köteles kezdeményezni.*

A személyes adatok feldolgozása vonatkozásában az egyének védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról szóló 1995. október 24-i 95/46/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (a továbbiakban: Irányelv) 2. cikkének d) pontja értelmében „adatkezelő az a természetes vagy jogi személy, hatóság, intézmény vagy bármely más szerv, amely önállóan vagy másokkal együtt meghatározza a személyes adatok feldolgozásának céljait és módját”, az e) pont szerint „feldolgozó az a természetes vagy jogi személy, hatóság, intézmény vagy bármely más szerv, amely személyes adatokat dolgoz fel az adatkezelő nevében”, míg a h) pont értelmében „az érintett hozzájárulása az érintett kívánságának önkéntes, kifejezett és tájékozott kinyilvánítása, amellyel beleegyezését adja az őt érintő személyes adatok feldolgozásához”.

IV. A Hatóság megállapításai:

A Kötelezett közvetlen üzletszerzési célból adatgyűjtést végez és építi fel adatbázisát a www.nyeremenyjatekok.hu weboldalon keresztül. Az adatkezelés jogalapja az érintett hozzájárulása, melyet az érintett a személyes adatok megadása után a „Játékszabályzat” regisztrációkor történő elfogadásával ad meg. A www.nyeremenyjatekok.hu oldalon regisztráló érintettek személyes adatainak kezelője a Kötelezett lesz.

A Szabályzat elfogadásával a Kötelezett weboldalán regisztráló személy hozzájárulását adja ahhoz is, hogy adatait a Kötelezeten túl, a Szabályzat 5. pontjában felsorolt társaságok (valamint az adatbérleti szerződések alapján a személyes adatokat időlegesen megkapó társaságok) is kezeljék. Az adatgyűjtési megállapodások alapján, adattovábbítás révén adatkezelővé válnak tehát az egyes kampányokban regisztráltak adatai tekintetében a Kötelezettel ilyen tartalmú szerződést kötő társaságok is. Nekik a Kötelezett a felhasználói regisztrációt követően, egy későbbi időpontban adja át azoknak az adatalanyoknak a személyes adatait, akik az általa elérni kívánt célcsoportba tartoznak (ahogy pl. a Kft. 11-gyel, illetve a Kft. 12-vel kötött "Vállalkozási keretszerződés - Adatgyűjtés" elnevezésű szerződések 2.3. pontja fogalmaz: „azoknak a regisztrálóknak az adatai, akik a Megrendelő által megadott kritériumoknak megfelelnek, átadásra kerülnek a Megrendelő számára, aki a regisztráló által adott üzleti adatkezelésre vonatkozó felhatalmazás alapján saját adatbázist épít az átadott adatokból”). A megállapodások értelmében az adatokat megrendelő partnerek az ellenértéket az átadást követően fizetik meg.

1. Az adatkezelői minőség:

1.1. Az adatkezelők személye:

A Kötelezett tevékenysége nyomán a szerződő partnerek különböző együttműködési formákon keresztül kapnak adatokat a jelenlegi gyakorlat szerint:

- a) A személyes adatokat tartalmazó adatbázist a Kötelezett tehát a www.nyeremenyjatekok.hu oldalon regisztrálók adataiból állítja össze, az itt gyűjtött adatok köre a következő: *vezetéknév, keresztnév, város, irányítószám, cím, mobilszám, e-mail cím, nem, születési dátum, családi állapot, egy háztartásban élők száma, gyermekek száma, életkora, legmagasabb iskolai végzettség, foglalkozás, cégnév, cég alkalmazottai száma, cége rendelkezik-e saját weboldallal, illetve saját irodával, a cég milyen reklámozási formákat használ, milyen területen dolgozik, munkahelyi pozíció, beosztás, havi nettó átlagkereset, rendelkezik-e saját bankkártyával, lakással, házzal, számítógéppel, okostelefonnal, autóval, nyaralóval, újság előfizetéssel, stb., folyószámlát vezető bank, mobilszolgáltató, operációs rendszer, utazási szokások, szemüveget visel-e, dohányzás, hol étkezik, milyen italokat kedvel, 6 hónapon belül tervez-e autó, lakás, nyaraló, laptop, mobiltelefon, stb. vásárlását, munkahelyváltást, biztosítás kötését, nyelvtanulást, stb., érdeklik-e befektetési lehetőségek, tervez-e hitelfelvételt 1 éven belül, milyen célra, van-e lakásbiztosítása, nyelvtudás, internetkapcsolat, autó típusa, évjárat, CASCO-ja van-e, ha igen, melyik biztosítónál, szokott-e rendszeresen interneten vásárolni, külföldön nyaralni, bankkártyával fizetni, sielni, étterembe járni, stb., milyen háziállata van, és az érdeklődési körök.*

Az adatkezelés jogalapjaként a hozzájárulást jelölik meg, melyet az érintett a Szabályzat regisztrációkor történő elfogadásával ad meg. A Szabályzat értelmében a regisztráció során megadott adatokat a Kötelezett „üzleti ajánlatokról és akciókról való tájékoztatás” érdekében, „a saját és partnerei ajánlatai eljuttatására”, valamint „marketing célokra” használja fel, tehát közvetlen üzletszerzési célból kezeli. Ebben az adatkezelésben egyértelműen a Kötelezett minősül adatkezelőnek.

- b) *„Adatgyűjtés”*: A Szabályzat elfogadásával az adatalany hozzájárul a következőkhöz:
- a csoport részére személyes adatai „marketing, kockázatelemzési és közvetlen üzletszerzési célból” átadásra kerülnek;
 - a Zrt. 9. a regisztrációkor megadott adatokat „marketing célú felhasználás, piackutatás és kapcsolattartás céljára” kezelje, valamint elfogadja azt, hogy
 - személyes adatai a Szabályzat 5. pontjában felsorolt további 14 társaság (lásd I.5.) részére „átadásra kerülhetnek”, melyeket azok „a hatályos jogszabályok szerint” kezelnek. Adatkezelési cél ezekben az esetekben nem került megjelölésre.

Ez tulajdonképpen a Kötelezett weboldalán felsorolt cégek üzletszerzési célból történő adatkezeléséhez adott hozzájárulás, amely a partnerek részére történő adatbázis építést, az úgynevezett *„adatgyűjtést”* jelenti. A kért adatokat a Kötelezett továbbítja a partner részére, aki ezáltal válik adatkezelővé, a kapott személyes adatokat saját, vagy partnerei ajánlatainak megismertetésére használja fel. A gyakorlatban a Szabályzatban felsoroltak közül csak néhány társaság (Kft. 2., Kft. 3., Kft. 10., Kft. 11., Kft. 12., csoport, Zrt. 9.) válik illetve vált ténylegesen adatkezelővé, a többi partnerrel ilyen tartalmú megállapodást nem kötött a Kötelezett, így azok nem válnak az adatgyűjtéssel – és a vele együtt járó adattovábbítással – adatkezelővé.

- c) *„Adatbérlet”*: A Szabályzatban nem nevesített adatkezelés jön végül létre a Kötelezett által *„adatbérletnek”* nevezett konstrukcióval, melyben a www.nyeremenyjatekok.hu weboldalon regisztrált adatalanyok adatait korlátozott időre adják át partnereik, többnyire call centerek részére, a Kötelezett véleménye szerint adatfeldolgozásra (részletesen lásd. IV.3. pont). Ehhez kifejezett hozzájárulást nem kér a Kötelezett, az adatbérleti együttműködés keretében érintett társaságok a Szabályzatban nincsenek felsorolva, róluk a Kötelezett nem ad tájékoztatást.

1.2. Önálló vagy többes adatkezelés:

Az Infotv. az adatkezelő fogalmi meghatározásánál kimondja, hogy adatkezelőnek számít az a természetes vagy jogi személy, illetve jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet, aki vagy amely önállóan vagy másokkal együtt az adatok kezelésének célját meghatározza, az adatkezelésre (beleértve a felhasznált eszközt) vonatkozó döntéseket meghozza és végrehajtja. A „másokkal együtt” kitétel a többes adatkezelés lehetőségét fogalmazza meg.

Az Irányelv 29. cikke alapján létrejött Adatvédelmi Munkacsoport 2010. február 16-án elfogadott 1/2010. számú, az adatkezelő és az adatfeldolgozó fogalmáról szóló véleményében (a továbbiakban: Vélemény) megerősíti a „többes adatkezelés” lehetőségét, illetve részletesen foglalkozik a többes adatkezelés fogalmával.

Mivel az érintettek egy hozzájárulási mozzanattal több adatkezelő adatkezeléséhez járulnak hozzá, szükséges megvizsgálni, hogy a Kötelezett és partnerei a Szabályzatban és a közöttük fennálló szerződésekben foglaltak alapján többes adatkezelést végeznek-e, vagy önálló adatkezelők.

A Kötelezett egyértelműen adatkezelőnek minősül, hiszen ő végzi az adatgyűjtést a www.nyeremenyjatekok.hu honlapon keresztül, ebből olyan adatbázist hoz létre, mely különféle célcsoportok szerint szűrhető. Ezen túl meghatározza a regisztrációs folyamatot és saját adatbázis-kezelő szoftverével kezeli az általa gyűjtött adatállományt. A vele „adatgyűjtési” megállapodást kötő partnerek az adatátadást követően válnak adatkezelővé.

Fontos kérdés, hogy az adatkezelők rendelkeznek-e közös adatkezelési céllal. A Szabályzat szerint az adatkezelés célja közvetlen üzletszerzési cél, ezt a Kötelezett esetében több helyen, a következőképpen fogalmazták meg az „Adatkezelés” elnevezésű 5. pontban: „az adatkezelés célja, hogy (...) Önt kívánságának megfelelően üzleti ajánlatokról, akciókról tájékoztassuk”, „a regisztráció során megadott adatokat az Optimusz a saját és partnerei ajánlatai eljuttatására használja fel”, valamint „a játék résztvevői elfogadják, hogy az Optimusz Direkt Marketing rendszer tulajdonosai, a résztvevők adatait marketing célokra felhasználják”. A partnerek esetében sem egységes az adatkezelés céljáról adott tájékoztatás. A legtöbb esetben nem jelöli meg a Kötelezett a Szabályzatban a célt, csupán annyit írnak, hogy a partner „az átvett adatokat a hatályos jogszabályok szerint kezeli”, ugyanakkor a csoport részére átadott adatok kezelésének célja határozott, „a válaszadatok marketing, kockázatelemzési és közvetlen üzletszerzési célból átadásra kerüljenek”, míg a Zrt. 9. esetében marketing célú felhasználást, piackutatást és kapcsolattartást jelöl meg a Szabályzat jelzett pontja.

Itt tehát az látható, hogy a partnerek a kapott adatokat saját céljukra, saját, illetve partnerük termékeinek, szolgáltatásainak népszerűsítésére kívánják használni, és nem egy közös cél érdekében működnek együtt. Az adatkezelők gazdasági profilja is meglehetősen eltérő (biztosító, kiskereskedelmi áruházlánc, építőipari segédanyagokat gyártó- és forgalmazó társaság, stb.), ami szintén az eltérő adatkezelési célt erősíti.

Ezt követően azt kell megvizsgálni, hogy az adatkezelés egyes mozzanatait, tehát az adatkezelés módját közösen határozzák-e meg. A Kötelezett (a szerződésekben: Vállalkozó) által a Kft. 11-gyel, illetve a Kft. 12-vel (a szerződésekben: Megrendelő) kötött "Vállalkozási keretszerződés - Adatgyűjtés" elnevezésű szerződések 2.1. pontja értelmében „a Vállalkozó köteles a weboldallal kapcsolatos kreatív elemeket, valamint az adatkezeléssel kapcsolatos tájékoztatásokat a weboldal megjelenítése, illetve az adatgyűjtési tevékenység megkezdése előtt a Megrendelővel egyeztetni és jóváhagyatni”. E szerint az adatkezeléssel kapcsolatos tájékoztatás, amin az érintett

hozzájárulása alapul, egyeztetett és jóváhagyott állásponton alapul, az egyeztetés és jóváhagyás a Kötelezett és szerződő partnere közös álláspontjának kialakítását feltételezi. Ebből arra lehetne következtetni, hogy a felsorolt adatkezelők az adatkezelés kereteit együtt határozták meg. Tekintettel azonban arra, hogy a szerződésben foglaltakon kívül nem utal körülmény arra, hogy az egyes kampányok előtt az adatgyűjtés körülményeiről további egyeztetés zajlott volna, vagy a kampányok adatkezelési nyilatkozatait az egyes kampányok jellegzetességeihez igazították volna – melyet a Kötelezett is megerősített az I.3. pontban – és a www.nyeremenyjatekok.hu weboldal üzemeltetője és a nyereményjátékok szervezője egyedül a Kötelezett, nem a felsorolt adatkezelők együttesen, arra lehet következtetni, hogy ebben a kérdésben nem a szerződésben előírtak szerint jártak el a felek.

A fentiekben kifejtettek – a közös cél, az adatgyűjtés során és az adatátvétel után tapasztalható együttműködés hiánya – alapján, a Vélemény iránymutatásait is figyelembe véve a Hatóság azt a megállapítást teszi, hogy a Kötelezett és partnerei nem együttes adatkezelők, hanem önálló adatkezelőként egyéni céljaik elérésére szándékoznak igénybe venni a Kötelezett által épített adatbázist. Ez pedig önálló adatkezelők közötti adattovábbításnak tekintendő, nem együttes adatkezelésnek.

2.1. Tájékoztató:

A www.nyeremenyjatekok.hu oldalon meghirdetett nyereményjátékokon akkor vehet részt az érintett, ha a regisztrációs oldalon szereplő adatok megadását követően, a szövegdobozba ágyazott, a felhasználási feltételeket és adatkezelési szabályokat tartalmazó Szabályzat alatt található, a „Játékszabályzatot elfogadom és jelentkezem a nyereményekért” gombra kattintva véglegesíti regisztrációs szándékát. Ezzel a művelettel nem csak a Kötelezett adatkezeléséhez adja hozzájárulását, hanem egyszerre több (a Szabályzat szerint akár további 18) cégnek való adattovábbításhoz is.

Egy hozzájáruláson alapuló adatkezelés vizsgálata során meg kell vizsgálni, hogy eleget tett-e az adatkezelő az Infotv. 20. §-ban előírt előzetes tájékoztatási kötelezettségének, azaz egyértelműen és részletesen tájékoztatta-e az érintetteket az adataik kezelésével kapcsolatos minden tényről, így különösen az adatkezelés céljáról és jogalapjáról, az adatkezelésre és az adatfeldolgozásra jogosult személyéről, az adatkezelés időtartamáról, arról, ha az érintett személyes adatait az adatkezelő a 6. § (5) bekezdése alapján kezeli, illetve, hogy kik ismerhetik meg az adatokat, valamint hogy milyen jogaik és jogorvoslati lehetőségeik vannak az adatalanyoknak.

A Kötelezett adatkezelésének Szabályzatban megjelölt egyetlen és kifejezett célja „üzleti ajánlatokról és akciókról” való tájékoztatás, melynek során a Kötelezett az érintettek személyes adatait saját és partnerei ajánlatainak eljuttatására használja fel.

A Kötelezett adatkezelésének célja azonban kétségkívül az is, hogy a regisztrált személy adatait az adatkezelő anyagi ellenszolgáltatás ellenében értékesítse. A tájékoztatásnak tehát arra is ki kell terjednie, hogy adatai megadásának az az egyik lehetséges következménye, hogy azokkal a Kötelezett adatkereskedelmi tevékenységet folytat, adatbázis-értékesítést végez. Az adatkezelő a regisztráció ösztönzésével azt kívánja elérni, hogy minél nagyobb adatbázist hozhasson létre, és nem pusztán közvetett anyagi előnye származik azáltal, ha a reklámja minél szélesebb érintetti körhöz eljut, hanem közvetlen anyagi haszna lesz a szerződés alapján történő adatbázis-értékesítés folytán. Az értékesítés, mint cél az adatkezelés releváns körülményének minősül, s így az adatkezelésről szóló tájékoztatónak erre vonatkozó információt is tartalmaznia kell.

Az adattovábbításokhoz kapcsolódóan adatkezelési célt csak a csoport és a Zrt. 9. esetében jelölt meg a Szabályzat: a csoport esetében „a válaszadatok marketing, kockázatelemzési és közvetlen üzletszerzési célból „történő átadását, míg a Zrt. 9. esetében „marketing célú felhasználás, piackutatás és kapcsolattartás a megjelölt adatkezelési cél. A többi esetben azonban nem jelölik meg egyértelműen az adatkezelés célját, a Szabályzatban az alábbi tájékoztatás szerepel csupán: „Tájékoztatjuk, hogy a (...) Kft. (cím) számára a kérdőívben szereplő válaszadatok átadásra kerülhetnek. A (...) Kft. az átvett adatokat a hatályos jogszabályok rendelkezései szerint kezeli”.

Az adatkezelés céljáról adott tájékoztatás áttekintése során meg kell vizsgálni a célhoz kötöttség elvének érvényesülését is. A célhoz kötöttség elvének vizsgálata során a Hatóság követendőnek tartja az Alkotmánybíróság 15/1991. (IV.13.) határozatában foglaltakat, amely szerint: *„az információs önrendelkezési jog gyakorlásának feltétele és egyben legfontosabb garanciája a célhoz kötöttség. Ez azt jelenti, hogy személyes adatot kezelni csak pontosan meghatározott és jogszerű célra szabad. Az adatkezelésnek minden szakaszában meg kell felelnie a bejelentett és közhitelűen rögzített célnak. Az adatkezelés célját úgy kell az érintettel közölni, hogy az megítélhesse az adatkezelés hatását a jogaira nézve, és megalapozottan dönthessen az adatkiadásáról, továbbá, hogy a céltól eltérő felhasználás esetén élhessen a jogaival. Ugyanezért az adatkezelés céljának megváltozásáról is értesíteni kell az érintettet. Az érintett beleegyezése nélkül az új célú kezelés csak akkor jogszerű, ha azt meghatározott adatra és kezelőre nézve törvény kifejezetten megengedi.”*

A Hatóság továbbá irányadónak tekinti az Adatvédelmi Munkacsoportnak, a célhoz kötöttségről szóló 3/2013. számú véleményének megállapításait. A vélemény szerint *„az Irányelv értelmében a cél rögzítésének előzetesnek kell lennie, és arra nem kerülhet sor később, mint ahogy az adatok felvételre kerülnek. [...] Az adatok egyidejűleg több célból is kezelhetők. A munkacsoport nem javasolja, hogy távoli adatkezelési célokat kapcsoljanak össze egy tág adatkezelési cél keretében, mivel valamennyi célt kellő részletességgel szükséges rögzíteni. [...] Az adatkezelési célt világosan, egyértelműen és érthetően fel kell tární az adatalany részére, oly módon, hogy az mindenki számára érthető legyen. Ez hozzájárul ahhoz, hogy az adatkezelés átlátható legyen és megfeleljen az adatalany jogos várakozásának, melynek keretében az tájékozott döntést hozhat.”*

A Kötelezett Szabályzatában egyrészt nem adott megfelelő tájékoztatást az adatkezelés céljáról, mivel nem jelölte meg előzetesen az egyik fontos célt, az anyagi ellenszolgáltatás ellenében történő értékesítést, másrészt túl általános megfogalmazást alkalmazott azáltal, hogy „marketing célra való felhasználást jelölt meg a Szabályzat 5. pontjában. A marketing tevékenység ugyanis egy gyűjtőfogalom, mely sokféleképpen történhet, így a nem kellően pontos megfogalmazás alkalmas arra, hogy elfedje az adatok felhasználásának egyes céljait, módjait.

A Hatóság megállapította, hogy a megfelelő tájékoztatás körében a Kötelezett elmulasztotta egyértelműen és kifejezetten megjelölni adatkezelésre vonatkozó szabályzatában az adatkezelő személyét is.

A Szabályzat az adatkezelő személye vonatkozásában a következő információkat tartalmazza:

- a 3. pont elején: „a szervező (Optimusz Direkt Marketing Kft.) a sorsoláson 5 nyertest és 5 tartalék nyertest sorsol ki”;
- a 3. pont végén: „a játékban nem vehetnek részt az *Optimusz Direkt Marketing rendszer* tulajdonosai (Optimusz Direkt Marketing Kft.) munkatársai és hozzátartozói.”;
- az 5. pont első bekezdésében: „a nyereményjátékra való jelentkezés és regisztráció során megadott adatokat az *Optimusz Direkt Marketing rendszer* kezeli”.

De nem egyértelmű a Szabályzat az adattovábbítás által adatkezelővé váló társaságok esetében sem:

- míg a Zrt. 9-et további adatkezelőként jelöli meg a Kötelezett, addig
- a csoport esetében az „átadásra kerüljenek” szófordulatot használja, de kimondottan adatkezelőként nem utal rájuk,
- a Szabályzat 5. pontjában felsorolt további társaságok esetében pedig már arra sem kap egyértelmű információt az adatalany, hogy továbbításra kerülnek-e az adatai ezen partnerek részére, holott a Kötelezett nyilatkozataiból és a benyújtott szerződésekből tudni lehet, hogy a felsorolt 18 társaságból 5-tel (Kft. 2., Kft. 3., Kft. 10., Kft. 11., valamint a Kft. 12.) álltak az eljárás megindításakor érvényes és hatályos adatgyűjtési szerződéses kapcsolatban.

Az Adatvédelmi Munkacsoportnak a célhoz kötöttségről szóló 3/2013. számú véleménye szerint *„a célhoz kötöttséggel szorosan összefügg az átláthatóság elve, ami előre láthatóságot jelent és biztosítja az adatalany rendelkezését adatai felett. Az előre láthatóság alapján az adatalany tudomással bír arról, hogy adatai miként kerülnek kezelésre, ami (jog)biztonságot teremt mind az adatalany, mind pedig az adatkezelő részére. Az előre láthatóság ezt meghaladóan figyelembe veszi az adatalany jogos várakozását az adatkezeléssel kapcsolatban.”*

A Szabályzat megfogalmazása és a Kötelezett által kialakított gyakorlat ezt az előreláthatóságot nem biztosítja sem a Kötelezett adatkezelése, sem az adattovábbítással adatkezelővé váló társaságok esetében:

- A Kötelezett adatkezelése tekintetében ugyan a Szabályzat 3. pontjának utolsó előtti mondata utal arra, hogy az Optimusz Direkt Marketing rendszer tulajdonosa a Kötelezett, de ez nem nevezhető egyértelmű és félreérthetetlen tájékoztatásnak, hiszen sem a Szabályzat idézett pontjai, sem annak többi része alapján nem világos, hogy mi értendő a „rendszer” kifejezés alatt, továbbá a Kötelezett pontos neve adatkezelőként nincs feltüntetve.
- Az adattovábbítással adatkezelővé váló társaságok esetében a Szabályzat megfogalmazás szerint „átadásra kerülhetnek” az érintettek személyes adatai, ami azt sugallja, hogy az adattovábbítás pusztán lehetőség – több megjelölt társaság részére valóban nem történt adattovábbítás a gyakorlatban –, így az adatalany nem tudhatja, hogy kinek adják át és kinek nem az adatait. Egyúttal a Kötelezett sem tudja előre, hogy mely adatokat fogja átadni, mert a szerződés szerint azt továbbítja, amire a megrendelő szerződött partnere igényt tart.

Nem tesz eleget a Kötelezett az Infotv. 20. § (2) bekezdésében előírt tájékoztatási kötelezettségének azáltal sem, hogy nem tájékoztatja az érintetteket az adatkezelés időtartamáról, a személyes adataik kezelésének szabályait tartalmazó hatályos jogszabályról (az Infotv. helyett az 1992. évi LXIII. törvényt, illetve a 2001. évi CVIII. törvényt nevezi meg), a törlési jog érvényesítésére használatos e-mail cím megjelölésén túl hallgat a Szabályzat az érintetti jogokról és jogorvoslati lehetőségekről is, valamint több esetben (..... csoport, Kft. 2., Zrt. 5., Zrt. 9.) nem jelöltek meg semmilyen elérhetőséget az adattovábbítás címzettjénél, mellyel megnehezítik az érintettek jogainak gyakorlását.

Hiányosságként említhető, hogy nem egyértelmű a Szabályzat tekintetében sem, hogy a törlési kérelem bejelentésére valamennyi adatkezelő esetében van mód a megjelölt unsubscribe@optimusz.hu e-mail címre küldött levéllel, vagy a kérelmet az egyes adatkezelők vonatkozásában külön-külön kell előterjeszteni azok elérhetőségein.

Megállapítható az is, hogy több helyen nem kellően pontos és részletes a Szabályzat megfogalmazása, szóhasználata sem. Amint az már említésre került, nem elegendő a „marketing” megjelölés az adatok felhasználási célja tekintetében, emellett olyan általános, „semmitmondó” szövegeket is használ a Kötelezett a jogszerű adatkezelés látszatának fenntartására, mint hogy „az átvett adatokat a hatályos jogszabályok rendelkezései szerint kezelik”, illetve „az adatok kezelése mindenben megfelel a (...) törvénynek...”, amelyek nem alkalmasak az adatkezelés körülményeinek bemutatására.

Szükséges megemlíteni a Szabályzat 5. pontjának alábbi utolsó bekezdését is:

„Amennyiben a nyereményjátékokban történő regisztráció során Ön további e-mail címekre (ismerőseinek) is ajánlja játékunkat, úgy hozzájárul, hogy az ajánlott személyek részére a nyereményjáték felhívó e-mail-t az Optimusz DM szervere küldi ki. Az ajánló levélben az Ön neve – mint forrás megjelölés – minden esetben feltüntetésre kerül.”

A Szabályzat ezen szakaszában jelzett elektronikus hirdetésküldést már a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság elődje, a Nemzeti Hírközlési Hatóság Hivatala HL-18711-6/2009. ügyiratszámú, 2009. július 7-én kelt határozata jogellenesnek nyilvánította. A fenti határozatban ugyan a Telegames Bt. szerepel a kéretlen elektronikus hirdetés küldőjeként, tekintve azonban, hogy a két társaság tulajdonosa és ügyvezetője is közös volt, ezen gyakorlat jogellenességéről a www.nyeremenyjatekok.hu oldal tulajdonosaként és üzemeltetőjeként megfelelő ismerettel kellett rendelkezniük. Az említett, a Grt. 6. §-át sértő, spam küldésére vonatkozó gyakorlatot a Hatóság hatáskör hiányában nem vizsgálta, azonban a Kötelezettnek, a felhasználók megfelelő tájékoztatása követelményének való megfelelése szempontjából sokat elmond az, hogy ez a bekezdés, még az eljárás 2014 májusában történő megindításakor is a Szabályzat részét képezte.

A Szabályzat több olyan komoly hiányosságban szenved, hogy nem fogadható el megfelelő tájékoztatásnak, sem az adatkezelés körülményei nem ítélték meg ez alapján, sem az adatok sorsa nem követhető belőle. A regisztrálók a Szabályzat alapján nem tudnak tájékozott döntést hozni, hozzájárulásuk nem tájékozott hozzájárulás. Ennek ellenére megadhatják és sokan meg is adják adataikat a nyeremény reményében. Az adatalányok ezen magatartása azonban nem mentesíti a Kötelezettet a tájékoztatás kötelezettsége alól, ez a hozzájárulástól független kérdés, és az adatkezelői felelősség körébe tartozik.

A fentiek alapján megállapítható tehát, hogy a Kötelezett megsértette az Infotv. 20. § (2) bekezdését.

2.2. Az érintettek hozzájárulása:

2.2.1. A Hatóság álláspontja szerint a fentiekben bemutatott gyakorlat az adatkezeléshez adott hozzájárulás beszerzése tekintetében a következők miatt nem felel meg az Infotv., mögöttesen ezzel együtt pedig a Grt. és az Ekertv. fent hivatkozott követelményeinek:

A vizsgált adatkezelés esetében az adatkezelés jogalapja az érintett hozzájárulása. A hozzájárulás definícióját az Infotv. és a Grt. is rögzíti, némileg eltérő szóhasználattal. Az Infotv. 3. § 7. pontja és a Grt. 6. § (1) – (2) bekezdése szerinti meghatározások alapján tehát a *hozzájárulás akkor tekinthető megadottnak, ha az önkéntes elhatározáson, valamint megfelelő tájékoztatáson alapul, határozott/kifejezett, félreérthetetlen/egyértelmű, továbbá azt az érintett előzetesen adta meg.*

A regisztrálók a www.nyeremenyjatekok.hu oldalon a meghirdetett ajándéktárgyak megnyeréséért regisztrálnak és ennek érdekében a Szabályzat elfogadásával járulnak hozzá adataik direkt marketing célú felhasználásához.

Ez a módszer regisztrációt ösztönző megoldás, mely abban az esetben nem kifogásolandó, ha az adatkezelés fő célja direkt marketing tevékenység, és az adatkezelés körülményeiről egyértelmű és megfelelő előzetes tájékoztatást kapnak az érintettek. Mivel jelen esetben a Kötelezett adatkezelésének egésze lényegében direkt marketing célú adatkezelés, így elfogadható az a gyakorlat, hogy az érintettet a regisztrációra valamilyen játék, szolgáltatás nyújtásával ösztönzik, ami mellett nem kell külön hozzájárulás a direkt marketing célú üzenetek fogadásához. A regisztrációkor adott hozzájárulás megadásához azonban szigorú követelmény a megfelelő előzetes tájékoztatás nyújtása.

Az Adatvédelmi Munkacsoport 2011. július 13-án elfogadott, a hozzájárulás fogalom meghatározásáról szóló 15/2011. számú véleményében is kifejti, hogy a tájékozott hozzájárulás magában foglalja *a tények és következmények megismerését és értékelését, érthető nyelvezettel, megfelelő mélységű és pontos / helyes információ nyújtását, az adatkezelés releváns körülményeiről teljes körben, melyben benne vannak a hozzájárulás megadásának következményei is.*

A tájékoztatásnak az Infotv. 20. §-a szerinti pontokra kell kiterjednie. Az adatkezelő nem mentesülhet a tájékoztatási kötelezettség megfelelő teljesítése alól amiatt, ha az adatalany annak hiányában is megadja hozzájárulását a meghirdetett nyeremény megszerzése reményében. Tájékoztatási kötelezettségének a Kötelezett az adatgyűjtés helyén, a www.nyeremenyjatekok.hu oldalon elhelyezett Szabályzatával az előző pontban részletesen kifejtettek szerint nem tett eleget, hiszen sem az adatkezelés céljairól, sem az adatkezelők személyéről, sem az érintetti jogokról és kötelezettségekről nem nyújtott megfelelő, egyértelmű és részletes tájékoztatást.

2.2.2. A Szabályzat elfogadásával a regisztráló egy kijelentésével hozzájárulását adja adatai egyszerre több adatkezelő általi kezeléséhez is, az érintettnek nincs tehát választási lehetősége, hogy a regisztrációkor mely adatkezelő általi adatkezeléshez járul, vagy nem járul hozzá.

Az Adatvédelmi Munkacsoport a fent hivatkozott 15/2011. számú véleményében kifejti, hogy *az adatkezeléshez adott hozzájárulás akkor önkéntes, ha tényleges választási lehetőség létezik; a hozzájárulásnak konkrétan meghatározott adatkezeléshez illetve adatkezelési műveletekhez szükséges rendelkeznie, ekként a blanketta hozzájárulások alkalmazása nem elfogadható.*

Az önkéntesség tehát magában foglalja a tényleges választási lehetőséget, ami nem csak azt takarja, hogy az érintett abban dönt, hogy regisztrál, vagy nem regisztrál, hanem abban is, hogy a harmadik személynek való adattovábbításhoz hozzájárul-e. Amennyiben hozzájárul, úgy a megjelölt adatkezelők közül is választhat, különös tekintettel arra, hogy jelen esetben egy hozzájárulással nagyobb számú, egymástól teljesen eltérő profilú gazdasági társaság adatkezeléséhez való hozzájárulását kívánják meg. Mivel az adatkezelők tevékenysége nem függ egymástól és nem függ össze, nincs olyan kritérium, hogy ha az érintett valamelyik felsorolt adatkezelő adatkezeléséhez nem járulna hozzá, akkor az egész adatkezelés ellehetetlenül, vagy nem éri el a célját.

Az Infotv. 3. § 11. pontja értelmében az adattovábbítás azt jelenti, hogy az adatot az adatkezelő meghatározott harmadik személy számára hozzáférhetővé teszi. Tehát az adattovábbító és az adatátvevő is adatkezelőnek minősül. A határozat IV.1.2. pontjában kifejtettek szerint az adatgyűjtési megállapodásokon alapuló adatkezelés különálló adatkezelők közötti adattovábbításnak tekintendő, s mint ilyen adattovábbításhoz, az Infotv. szerint az érintett kifejezett előzetes hozzájárulása szükséges, bármely adatkezelő vonatkozásában.

Nem jogszerű tehát az a gyakorlat, hogy a Szabályzat elfogadásával a regisztráló automatikusan hozzájárul a felsorolt társaságok adatkezeléséhez, így a Kötelezett nem biztosítja a hozzájárulás önkéntességét a választási lehetőség hiánya miatt, nem teljesítve az Infotv. 3. § 7. pontját.

2.3. Összefoglalva, megállapítható, hogy az érintettek számára átláthatatlan az adatkezelés folyamata, az adatok sorsa nehezen, vagy egyáltalán nem követhető. A Szabályzatban a nem világos, a tényleges adatkezelést elfedő szövegezés („átadhatja”) miatt nem egyértelmű az adatkezelők pontos személye. A Kötelezett adatkezelése meghatározó céljának elhallgatása és az adattovábbítás nyomán létrejövő további adatkezelések céljának hiányos megjelölése folytán, illetve az érintettek személyes adatai kezelésének szabályait tartalmazó jogszabályról való téves és az érintetti jogokról és jogorvoslati lehetőségekről való hiányos tájékoztatás miatt nem egyértelmű, nem megfelelő az adatkezelés körülményeiről való tájékoztatás, az nem alkalmas arra, hogy pontos/helyes tájékoztatást nyújtson az adatkezelés releváns körülményeiről teljes körben, valamint az adatgyűjtési konstrukció során létrejövő önálló adatkezelések tekintetében.

A Hatóság álláspontja szerint tehát azáltal, hogy a Kötelezett nem biztosítja az érintett hozzájárulásának önkéntességét a választási lehetőség hiánya miatt és a tájékozottságát a IV.1.2. és a IV.2.1. pontban kifejtettek szerint, a Kötelezett megsértette az Infotv. 4. § (1)-(2) és 20. § (2) bekezdését.

2.4. A fentiekre tekintettel a Hatóság álláspontja szerint a Szabályzatot úgy kell az érintettek részére hozzáférhetővé tenni, hogy a felsorolt adatkezelők között az érintett bejelölhesse, adatai mely társaság részére történő továbbításához járul hozzá. Nem lehet ugyanakkor a Szabályzat elfogadásának feltételül szabni az összes jövőbeni, megjelölt adatkezelő részére történő adattovábbításhoz való hozzájárulást, hiszen az adattovábbítás folytán a további adatkezeléshez történő hozzájárulásnak is fenn kell állnia annak a feltételnek, hogy a hozzájárulás önkéntes legyen, mely az előzőekben idézettek szerint tényleges választási lehetőséget is jelent. Meg kell adni a lehetőséget, hogy a regisztráló eldönthesse, a felsoroltak közül kiknek továbbíthatók az adatai. Egyúttal a további adatkezelők Infotv. 20 §-ában előírt adatkezelési tájékoztatóját is hozzáférhetővé (pl. link megjelölésével) és előzetesen megismerhetővé kell tenni, aminek ismeretében dönthet az érintett a regisztrációkor az adattovábbításhoz való hozzájárulásról.

Lényeges továbbá, hogy a Szabályzatnak tartalmaznia kell, miszerint az adatkezelés elsődleges célja a Kötelezett saját céljára történő direkt marketing adatbázis-építése mellett az adatbázis értékesítése. Az adatbázis értékesítését, mint adatkezelési célt tehát kifejezetten meg kell jelölni a hozzájárulás alapjául szolgáló tájékoztatásban, ennek hiányában az adatkezelésről szóló tájékoztatás nem felel meg az Infotv-ben előírtaknak. Szükséges továbbá a „marketing célként” megjelölt adatkezelési cél pontosítása, hogy az adatalany kellő információ birtokában tudjon döntést hozni a hozzájárulás megadásáról.

Olyan nyilvántartás vezetését is szükségesnek tartja a Hatóság, amely követhetővé teszi az érintettek adatainak útját és alkalmas annak alátámasztására, hogy az egyes adatalanyok mely adatkezelőnek való adattovábbításához adták hozzájárulásukat, és amely egyrészt lehetővé teszi az érintettek tájékoztatáskérésére adott pontos válasz megadását és elkerülhetővé teszi, hogy későbbi kampányok, illetve célcsoportszűrések során a teljes adatbázist felhasználják, tekintet nélkül a hozzájárulásokra.

Az adatkezelés körülményeinek vizsgálata után a Hatóság álláspontja szerint a Kötelezett és szerződő partnerei által alkalmazandó megfelelő konstrukció például az lenne, ha a Kötelezett az előbbieken leírtak szerint kijavított Szabályzatában minden kampány során aktualizálná az adattovábbítás címzettjeit, azok adatkezeléséhez az adatalany külön checkbox bejelölésével járulhatna hozzá, így a weboldalon történő regisztrációkor az aktuális Szabályzat elfogadásával

adatkezelővé válna a Kötelezett, majd az adatokat továbbítaná azon Szabályzatban felsorolt partnerek részére, akiknek a regisztráló tájékozott (különös tekintettel az adatkezelési célokra), kifejezett hozzájárulását adta. Ezáltal mindegyikük adatkezelői minősége és felelőssége is önálló lenne.

Fontos kiemelni azonban, hogy nem határozott/kifejezett továbbá a hozzájárulás abban az esetben, ha nem tevőleges, aktív magatartást kíván meg a regisztrációhoz az adatkezelő azáltal, hogy a checkbox előre ki van pipálva, így nem igényli a regisztráló megfontolását tekintetben, hogy a hozzájárulást a pipa elhelyezésével megadja-e. Azt a megoldást, hogy az egyes checkboxokon túl, az összes jelölőnégyzet kipipálására szolgáló checkbox-ot helyezzenek el, a pipálásokat megkönnyítendő, a Hatóság elfogadhatónak tartja.

Mivel a Szabályzat több ponton nem megfelelően tartalmazza az adatkezelés körülményeinek meghatározását, szükséges a Szabályzatot a fent kifejtettek alapján módosítani, ezt rendelte el a Hatóság a határozat rendelkező részének 1. pontjában.

Mivel a vizsgált esetben az adatkezelés jogalapja az érintett hozzájárulása, és a Szabályzat helytelen és nem egyértelmű tájékoztatást tartalmaz az adatkezelésről, ezért az érintettek téves információk alapján adták hozzájárulásukat az adatkezeléshez. A helytelen információkra alapozott hozzájárulás nem tekinthető olyan jogalapnak, mely alapján az adatkezelés végezhető. Az adatkezelés jogszerűsége érdekében a regisztráltak utólagos hozzájárulását kell kérni a módosított Szabályzatban foglaltak alapján történő adatkezeléshez, illetve a regisztrációt meg nem erősítő adatait törölni. Ezt rendelte el a Hatóság a határozat rendelkező részének 4. pontjában.

3. Az adatbérleti megállapodások alapján történő adatkezelés:

A Hatóság által megvizsgált adatbérleti/adatátadási szerződések alapján:

- A Kötelezett („Bérbeadó”) a www.nyeremenyjatekok.hu oldalon regisztráltak személyes adataiból létrehozott adatbázisból egyedi megállapodásban rögzített paraméterek alapján adatokat szolgáltat,
- rendszerint telemarketing kampány lebonyolításához (általában call centereknek, vagy call centert is üzemeltető társaságoknak);
- az így kapott személyes adatok meghatározott ideig, általában egyszeri telefonos megkeresés céljából használhatók fel,
- azok csak abban az esetben kezelhetők a meghatározott határidőn túl, ha sikerült felkelteni a hívott fél érdeklődését és további tájékoztatást kért a kínált termékkel kapcsolatban,
- az adattovábbítás általában e-mailben történik, ezekről nyilvántartást vezetnek,
- az adatok átadásáról, valamint a felhasználási idő lejártát követően az adatok megsemmisítéséről rendszerint jegyzőkönyvet vesznek fel,
- többnyire szabályozzák, hogy a hívó félnek milyen tájékoztatást kell nyújtania az érintett részére az első kezdeményezett telefonhívás során (az adatok forrásáról, az adatkezelés céljáról, módjáról, időtartamáról, adatszolgáltatás önkéntességéről és az adatkezelés megtiltásának jogáról),
- a hívásokat kezdeményezőnek listát kell vezetnie azokról, akik adataik további felhasználását megtiltották, melynek egy példányát az adatbázis visszaszolgáltatásakor át kell adni a „Bérbeadónak”,
- a „Bérbeadó” szavatol azért, hogy az adatbázisban szereplő érintettek adatait jogszerűen kezeli és azok átadására az érintettek előzetes hozzájárulásával jogosult,
- a személyes adatokat átvevő fél a részére továbbított adatokat kizárólag a szerződésben foglaltak szerint jogosult felhasználni, tehát azokat harmadik személynek nem továbbíthatja, illetve semmilyen egyéb tevékenységéhez nem használhatja fel.

A felhasználásra megjelölt határidő lejártát követően a törlés megtörténtéről ugyan a szerződések többségében szereplő rendelkezés értelmében jegyzőkönyvet vesznek fel, azonban a Kötelezett elismerte a helyszíni szemle során, hogy annak ellenőrzése, hogy azokat valóban törölték, nem biztosítható. Elmondásuk szerint kontroll adatok (pl. az ügyvezető saját adatainak) átadásával próbálják ellenőrizni a törlés megtörténtét. Tájékoztatásuk szerint ugyan szabályozzák azt a szerződésekben, hogy miről kell tájékoztatást adni az adattovábbítás címzettjének, azonban azt, hogy pontosan milyen call script alapján dolgoznak, nem ellenőrzik, azokat nem kérik be.

A Kötelezett nem tekinti adatkezelőnek sem az adatokat átvevő call centereket, sem azokat, akik érdekében a call centerek tevékenységüket kifejtik, tehát azokat a megbízókat, akiknek a termékeit, szolgáltatásait a call centerek kínálják telemarketing hívásaik során. A Kötelezett jelenlegi gyakorlata szerint az adatokat cégeknek, mint adatfeldolgozónak adják át, erre vonatkozik a Szabályzat 5. pontjának az a mondata, hogy „a kérdőívben szereplő válaszadatok a fentiekben felsorolt cégeken kívül más adatfeldolgozók részére is átadásra kerülhetnek”.

Ezt igazolja továbbá a Kötelezett 2014. július 28. napján kelt nyilatkozata is, melyben megkülönbözteti a felsorolt 18 cég részére történő adattovábbítást az adatfeldolgozók részére történő adatátadástól. Mivel saját adatfeldolgozója nincs, így ez szintén azt támasztja alá, hogy az 5. pont hivatkozott mondata az adatbérleti megállapodások szerződő feleire vonatkozik. (A telemarketing kampányok tervezett átalakításával kapcsolatban azt nyilatkozta a Kötelezett, hogy „a jövőben telemarketing kampány céljára adatot csak call center cégeknek adnak át, adatfeldolgozási szerződés alapján”.)

Az Infotv. 3. § 9. és 17. pontjai, valamint az Infotv. 10. § (1) és (3) bekezdései alapján az adatkezelő az a természetes vagy jogi személy, illetve jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet, aki érdemi döntési kompetenciával rendelkezik az adatok tekintetében. Az adatkezelő dönti el, hogy mely adatokat, milyen célból és módon lehet kezelni, valamint irányítja és utasítja az adatfeldolgozót. Az adatfeldolgozó az adatkezelő megbízásából és rendelkezései szerint végez adatkezelési műveletekhez kapcsolódó technikai feladatokat. Ennek során átveszi, hozzáfér a személyes adatokhoz és azokon meghatározott műveleteket hajt végre az adatkezelő iránymutatása szerint.

Ha megvizsgáljuk a Kötelezett által alkalmazott adatbérleti gyakorlatot, melyben a Kötelezett az adatkezelő és a vele szerződő fél, a call center pedig az adatfeldolgozója, akkor megállapítható, hogy ez nem felel meg az Infotv. megjelölt rendelkezéseinek, hiszen a telemarketing hívásokat az adatok megrendelője (általában call center) nem a Kötelezett rendelkezése, utasítása szerint indítja – ahogy az a Kötelezett és partnere közötti adatfeldolgozási kapcsolatból következne – hanem

- a) saját érdekében, céljából (pl. Zrt. 2., Zrt. 10.), vagy
- b) annak az érdekében és megbízásából, akinek a terméke értékesítésére, népszerűsítésére a call center a maga szolgáltatási tevékenységét kifejti (pl. Kft. 9., Kft. 13., Kft. 14., Kft. 15. aktuális szerződő partnerei).

Egy adatfeldolgozói szerződés megkötése során csak az a gyakorlat elfogadható, amikor az adatkezelő a szerződés valamennyi részlemére döntő befolyással rendelkezik, tehát meghatározhatja az igénybe vett eszközöket, eljárásokat, illetve dönthet bármely, az adatkezelés jogszerűségét elősegítő szerződéses feltétel előírásában. Ez a jelen szerződéses jogviszonyokban nem figyelhető meg, hiszen a fenti adatbérleti szerződések alapján az a) esetben a Kötelezettel szerződő fél az adatátadással adatkezelővé válik a részére továbbított adatok tekintetében, ugyanis a szűrési szempontok megadásával meghatározza a kezelt adatok körét, az adatkezelés célját, mely saját termékének, szolgáltatásnak értékesítése, valamint az adatkezelés módját azzal,

hogy meghatározott időtartamig, telefonos kapcsolatfelvétel során használja azokat. A b) pontban írt ügylet során pedig a Kötelezettel szerződő, az előzőekben felsorolt társaságok megbízói lesznek adatkezelők a továbbított adatok vonatkozásában, míg jellemzően adatfeldolgozóként működnek közre a Kötelezettel szerződő cégek (call centerek).

Nem lehet az Infotv 10. § (4) bekezdése szerint sem adatfeldolgozónak tekinteni az a) és a b) pontban felsorolt cégeket, hiszen valamennyien érdekeltek a feldolgozandó személyes adatokat felhasználó üzleti tevékenységben. Az a) pontban jelzett társaságok a személyes adatokat saját gazdasági tevékenységük körében használják fel, míg a b) pontban megjelölt cégek (call centerek) közvetlen, sikerdíj formájában érdekeltek a személyes adatokat felhasználó üzleti tevékenység során (minél több érintett érdeklődését keltsék fel a megbízójuk érdekében).

Fentiekből megállapítható, hogy a Kötelezett az adatfeldolgozás fogalmát felhasználva rendszeresen, nagy mennyiségben adatokat bocsátott harmadik személyek rendelkezésére jogalap nélkül, arra hivatkozással, hogy az adatfeldolgozáshoz nem szükséges az érintettek hozzájárulását kérni. Az adatkezelést azonban a valódi tartalma szerint kell megítélni. A Kötelezett „adatbérleti” konstrukciójának ideiglenes jellege nem ad felmentést az Infotv. alkalmazása alól, a szerződő partnerek, illetve azok megbízói nem adatfeldolgozónak, hanem adatkezelőnek minősülnek.

A következő kérdés, hogy ez az ideiglenes adatkezelési konstrukció jogszerűen megvalósítható-e. Az adatkezelés jogalapja ebben az adatkezelési rendszerben az érintett hozzájárulása lehetne, tehát az érintett hozzájárulásának érvényességének kérdését kell megvizsgálnunk.

A hozzájárulás Infotv. és Grt. szerinti definícióját a korábbiakban elemeztük, ez alapján a *hozzájárulás akkor tekinthető megadottnak, ha az önkéntes elhatározáson, valamint megfelelő tájékoztatáson alapul, határozott/kifejezett, félreérthetetlen/egyértelmű, továbbá azt az érintett előzetesen adta meg.*

Előzetes és kifejezett tájékoztatásra van azért is szükség, mert természetes személyek két esetben hívhatóak fel közvetlen üzletszerzési céllal jogszerűen: az első eset az Eht. 162. § (2) bekezdésén alapuló telemarketing hívások, ahol az előfizető akkor hívható fel közvetlen üzletszerzés céljából, ha nem tett tiltó nyilatkozatot, valamint ha az érintett hozzájárulását adta az ilyen jellegű megkereséshez, adatkezeléshez.

Az előzetes tájékoztatásnak az Infotv. 20. § (2) bekezdésében foglaltakra kell kiterjednie, a regisztráló ez alapján tudja megadni önkéntes elhatározáson alapuló, határozott hozzájárulását. Ehhez a Kötelezettnek az adatgyűjtésre vonatkozó pontban előírt módon, a Szabályzatban kellene megneveznie azokat a gazdasági társaságokat, akik részére a személyes adatokat „ideiglenesen” átadja. Azonban míg az adatgyűjtési megállapodások esetében kampányokat hirdet meg a Kötelezett és az adatbázis-építésre megbízást adó partnere részére a kampányokban regisztráltak adatait adja át, melynek során a megfelelő tájékoztatás a Szabályzatnak az adattovábbítás címzettjeinek felsorolására vonatkozó részének aktualizálásával biztosítható, addig az egész meglévő adatbázisból történő szűrést alkalmazó, telesales adatok szolgáltatására hivatott konstrukcióban ez nem kivitelezhető. Hiszen a regisztráló felhasználó, ahogy az adatgyűjtés esetében kifejtettük, *a hozzájárulásnak konkrétan meghatározott adatkezeléshez illetve adatkezelési műveletekhez szükséges rendelkeznie*, nem adhatja az érintett hozzájárulását, a regisztráció időpontjában ismeretlen adatkezeléshez.

Ebből következik, hogy az „adatbérleti” szerződések alapján kialakított adatkezelési gyakorlat teljes egészében ellentétes az Infotv. elveivel és követelményeivel.

(Megjegyzés: A Hatóság álláspontja szerint egy lehetséges megfelelő konstrukció az lehet, ha a hirdető, akik termékeiket, szolgáltatásaikat telesales hívások útján kívánják értékesíteni, a Kötelezettel, tehát az adatbázis adatkezelőjével szerződne, melynek alapján a call center tevékenységet a Kötelezett maga, vagy valóban tényleges adatfeldolgozók útján (call center társaságok) bevonásával nyújtaná. Ebben az esetben az adatkezelő a Kötelezett maradna, vállalva az ezzel járó teljes adatkezelői felelősséget, míg a hirdető partnerek a telefonhívás során adott hozzájárulás alapján válhatnának adatkezelővé azok adatai tekintetében, akiknek sikerült felkelteni az érdeklődését, illetve további tájékoztatást kértek a társaság termékéről/szolgáltatásáról.

Fontos azonban, hogy megfelelő tájékoztatást nyújtson a Kötelezett erről az adatkezelési célról a Szabályzat megfelelő részében, felhívva az adatalanyok figyelmét arra, hogy hozzájárulásuk megadása esetében telemarketing hívásokat kezdeményezhetnek telefonszámukra, saját, valamint szerződő partnereik közvetlen üzletszerzési célból.)

Tekintettel azonban arra, hogy a Kötelezett az „adatbérleti” konstrukció alkalmazása során adatfeldolgozónak minősítéssel elfedett egy kiterjedt adatkezelői tevékenységet, valamint jogellenes adattovábbítást végzett és nem tájékoztatta az adatalanyokat erről az adatkezelésről, megsértette az Infotv. 4. § (1) és 20. § (2) bekezdéseit.

4. Tömeges e-mailküldési gyakorlat – eDM:

A Kötelezett harmadik, a személyes adatok kezelésével összefüggő tevékenysége a tömeges e-mail küldés, melynek során Kötelezett a szerződő partnere által előre meghatározott szűrési szempontok szerint leválogatja adatbázisából a kért célcsoportot és részükre elküldi a megbízó által készített eDM hírlevelet. A hírlevél aljára a Kötelezett tájékoztatót helyez el az adatkezelő személyéről és felhívja a címzett figyelmét a leiratkozás lehetőségére és megjelöli annak módját is (a levélben elhelyezett link segítségével, vagy erre szolgáló e-mail cím közzétételével).

Ezen szolgáltatás keretében az adatalanyok személyes adatai a Kötelezett kezelésében maradnak, azokat nem adja át a szerződő partnereknek, hanem az eseti megrendelőben meghatározott szűrési feltételeknek megfelelő célcsoport részére küldi ki harmadik személy bevonása nélkül a – többnyire a megbízó által készített – hírlevelet.

Az adatkezelő ezen szolgáltatása tekintetében a Hatóság adatvédelmi szempontból nem talált jogszabályt sértő magatartást, így e tekintetben megállapítást nem tett.

5. Adatbiztonság kérdése:

Az igazságügyi informatikai szakértő által készített szakvélemény 2.2. pontjában a szakértő a Kötelezett nyilatkozatát alapul véve megállapította, hogy a Kötelezett által telemarketing kampányokhoz az adatbérletés keretében megküldött személyes adatok továbbítása e-mailben történik, amelynek során az adatok titkosítására vagy egyéb hasonló célú biztonsági követelmény betartására vonatkozóan nincs kikötés vagy előírás. Ez a gyakorlat a szakértő, illetve a Hatóság szerint magában hordozza annak reális lehetőségét, hogy a továbbított adatokhoz illetéktelenek is hozzáférhetnek, akár az adattovábbítás során, akár egy egyszerű figyelmetlenségéből elkövetett emberi hiba következtében. Elegendő ehhez egy téves, de létező e-mail címre küldés és máris illetéktelenek kezébe kerültek akár több ezer ember személyes adatai.

Az Infotv. 7. § (1)-(3) bekezdései kimondják, hogy az adatkezelő köteles az adatkezelési műveleteket úgy megtervezni és végrehajtani, hogy az biztosítsa az érintettek magánszférájának védelmét – különösen a személyes adatokhoz való jogosulatlan hozzáférés, megváltoztatás, továbbítás, nyilvánosságra hozatal, törlés, stb. ellen tett intézkedések útján. Ennek érdekében pedig köteles megtenni azokat a technikai és szervezési intézkedéseket és kialakítani azokat az eljárási szabályokat, amelyek ezt biztosítják.

A Kötelezett azáltal, hogy az érintettek személyes adatainak e-mailben történő továbbítása során nem alkalmazott titkosítást vagy egyéb hasonló biztonsági intézkedést, nem teljesítette az Infotv. biztonsági elvárásait, tehát jogsértő gyakorlatot alkalmazott, melynek megváltoztatására hívta fel a Hatóság a Kötelezettet a határozat rendelkező részében.

6. A tesztregisztráció tapasztalatai:

A www.nyeremenyjatekok.hu oldalon elérhető Szabályzat, részvételi feltételek elnevezésű 1. pont alapján a nyereményjátékban csak 14. életévüket betöltött személyek vehetnek részt, tehát lehetséges volt a regisztráció 16 éven aluli kiskorúként is. A Hatóság képviselője által végzett tesztregisztráció tapasztalatai alapján ehhez nem kérték sem a törvényes képviselő beleegyezését, sem utólagos jóváhagyását.

A jognyilatkozatok érvényességének, így a kiskorúak adatainak kezeléséhez adott hozzájárulás érvényességének szabályozását a Ptk. tartalmazza. A Ptk. 12/C. § (1) bekezdése értelmében a 14 éven aluli kiskorú jognyilatkozata semmis, nevében a törvényes képviselője járhat el. A Ptk. 12/A. § (2) bekezdése szerint „a korlátozottan cselekvőképes kiskorú nyilatkozatának érvényességéhez - ha jogszabály kivételt nem tesz - törvényes képviselőjének beleegyezése vagy utólagos jóváhagyása szükséges.” Az említett jogszabályi kivételt az Infotv. 6. § (3) bekezdése tartalmazza, mely kimondja, hogy a 16. életévét betöltött kiskorú hozzájárulását tartalmazó jognyilatkozatának érvényességéhez nem szükséges törvényes képviselőjének beleegyezése vagy utólagos jóváhagyása. A jogalkotó ezzel a rendelkezésével tehát kiemelte a 16 és 18 év közötti kiskorúakat a főszabály rendelkezése alól, melyből az argumentum a contrario elv alkalmazásával történő értelmezésből a jogalkotónak az a szándéka is kiolvasható, hogy a 14 és 16 év közötti kiskorúak esetében továbbra is szükséges a személyes adatok kezeléséhez adott hozzájárulás érvényességéhez a törvényes képviselő beleegyezése vagy utólagos jóváhagyása, amivel egybecseng a Ptk. korlátozottan cselekvőképes kiskorúakra vonatkozó főszabálya. Ez alól további kivétel lehet a Ptk. 12/A. § (3) bekezdés b) pontja szerinti, a mindennapi élet szokásos szükségleteinek fedezése körébe tartozó kisebb jelentőségű szerződések megkötése, melybe a Hatóság álláspontja szerint azonban nem tartozik bele egy nyereményjáték keretében ilyen mennyiségű személyes adat megadása.

A Hatóság áttekintette az adatbázist, azonban nem talált ilyen életkorral regisztrált felhasználót. Észlelte továbbá a Hatóság azt is, hogy a Kötelezett az eljárás ideje alatt megváltoztatta a szabályzatában előírt életkort, felemelve azt 16 évre, azonban a regisztráció továbbra is lehetséges 16 év alatt.

A Hatóság fentiekre tekintettel felhívja a Kötelezett figyelmét a 16. életévüket be nem töltött kiskorúak adatainak jogszabályoknak megfelelő kezelésére, azonban mivel ilyen életkorral nem talált regisztrált adatalanyt a Hatóság képviselője, ezért megállapítást nem tesz.

7. Panaszbeadványok értékelése:

7.1. Az eljárás megindítását megelőzően érkezett panaszbeadvány kapcsán a Kötelezett azt nyilatkozta, hogy az érintett adatait sem a Kft. 1., sem a Zrt. 1. részére nem adták át a panasz keltét megelőző időszakban (február környékén). Valószínűsítették, hogy egy korábbi adatbérlet során kerültek átadásra az érintett adatai a Kft. 1. részére, akik nem törölték azokat a megállapodás szerint. Arról azonban, hogyan kerülhettek a Zrt. 1. kezelésébe ezek az adatok, nem tudott nyilatkozni.

A Hatóság a panasz megalapozottságának kivizsgálása érdekében a Kft. 1. adatkezelési gyakorlatának áttekintését is szükségesnek látta, ezért adatvédelmi hatósági eljárást indított nevezett társasággal szemben is. A megtartott helyszíni ellenőrzésen a Kft. 1. ügyvezetője elmondta, hogy annak előzménye minden bizonnyal egy 2013. január 1-jét megelőzően, az ő ügyvezetői tevékenységét megelőző időszakban történt adatátadás lehetett, hiszen azóta a Zrt. 1-gyel nem kötöttek szerződést, ilyen jellegű adattovábbításra tehát nem kerülhetett sor. Előadta továbbá, hogy a panaszos azonosítása érdekében sikeresen együttműködtek a Kötelezettel, hiszen üzleti kapcsolatban állnak egymással, ezért megkeresték őket, hogy nem tőlük származnak-e a panaszos adatai. A megkeresésre a Kötelezett jelezte, hogy náluk regisztrált az érintett, így ennek megfelelően tájékoztatták a panaszost.

A Kötelezett „adatbérleti” keretszerződést keretében adatátadásokat teljesített egyedi megrendelések alapján Kft. 13. részére. A Kötelezett nyilatkozata szerint azonban ilyenre a panaszos tekintetében a panaszal érintett időszakban nem került sor. Tekintettel azonban arra, hogy a tényállás ebben a körben is teljes feltárásra kerüljön, a Hatóság megkereste a panaszban hívó félként megnevezett Zrt. 1-t, valamint a Kötelezettel „adatbérleti” szerződésben álló Kft. 13-at is.

Miután azonban a beérkezett válaszokból nem volt minden kétséget kizáróan megállapítható, hogy melyik fél járt el jogszerűtlenül, ezért ezen kérdés vonatkozásában a határozat megállapítást nem tartalmaz.

7.2. A hatósági eljárás során a Hatósághoz érkezett másik panasz tekintetében a Kötelezett megjelölte a panaszos regisztrációjának idejét és az általa kezelt adatokat. Előadta, hogy mivel a megadott e-mail cím megszűnt, a panaszos adatait a fő adatbázisától külön kezelte, „bounce.txt” elnevezésű adatállományban kezeli. Elmondása szerint ezeket az adatokat e-mail kampányokra már nem használják, azonban mivel az érintett nem kérte adatai törlését, telefonszámát telemarketing kampány céljából esetenként felhasználják. Így adták át telefonszámát és nevét a Zrt. 11. részére a 2014. október 1-jén kelt "Adatbérleti keretszerződés", „Egyedi megállapodás” és "Átadás-átvételi jegyzőkönyv" alapján. A Hatóság kérdésére, miszerint mivel magyarázza azt, hogy a sérelmezett telefonhívás mégis ezt megelőzően, 2014. szeptember 29-én történt, megküldte a Zrt. 11. által küldött, 2014. szeptember 3-án kelt "Eseti megrendelési nyomtatványt", mely az előzőekben említett dokumentumokban szereplő, 78.430 természetes személy adatának megrendelésére vonatkozott.

A Kötelezett a megküldött dokumentumokkal igazolta, hogy a panaszos adatait a Zrt. 11. részére átadta, valamint, hogy azokat a panaszos kérésére – az igazságügyi szakértő által is igazoltan – törölte adatbázisaiból, ezért ezen kérdésben a határozat megállapítást nem tartalmaz.

8. Hírlevélről leiratkozás:

A Hatóság tapasztalatai szerint - ahogy a IV.4. pontban is említésre került - a Kötelezett hírlevelekről való leiratkozási gyakorlata megfelel a jogszabályi követelményeknek. Elmondható tehát, hogy a Kötelezett kellő figyelmet fordít a leiratkozás megfelelő gyakorlatára. Megjegyzendő azonban, hogy ez az adatvédelmi követelményeknek csak egy kis része.

9. Adattovábbítási nyilvántartás:

A Kötelezett az adattovábbítási nyilvántartásban csak a telesales, tehát az „adatbérlet” elnevezésű konstrukció keretében átadott adatokat tartja nyilván.

Az Infotv. 15. § (2) bekezdése értelmében „az adatkezelő az adattovábbítás jogszerűségének ellenőrzése, valamint az érintett tájékoztatása céljából adattovábbítási nyilvántartást vezet, amely tartalmazza az általa kezelt személyes adatok továbbításának időpontját, az adattovábbítás jogalapját és címzettjét, a továbbított személyes adatok körének meghatározását, valamint az adatkezelést előíró jogszabályban meghatározott egyéb adatokat”.

A Kötelezett a fentieknek megfelelően nem vezetett nyilvántartást az adatgyűjtési/adatbázis-építési szolgáltatása keretében átadott adatokról, mellyel megsértette az Infotv. 15. § (2) bekezdését.

10. Adatvédelmi nyilvántartás:

Az Infotv. 65. § (1) bekezdése szerint a Hatóság az adatkezelő személyes adatokra vonatkozó adatkezeléseiről, az érintettek tájékozódásának elősegítése érdekében adatvédelmi nyilvántartást vezet.

A Hatóság nyilvántartása szerint a Kötelezett „direkt marketing adatbázis” megnevezésű adatkezelését 2010-ben bejelentette az adatvédelmi nyilvántartásba.

A Hatóság megállapította, hogy a Kötelezett a 2010-es bejelentkezést óta nem kezdeményezett változtatást a nyilvántartott adatokban, holott azóta megváltozott a székhelye, bővült a kezelt adatok köre, valamint annak ellenére, hogy a nyilvántartás szerint nem végez adattovábbítást, több gazdasági társaság részére továbbítja a kezelésében lévő személyes adatokat, mellyel megsértette az Infotv. 68. § (7) bekezdését.

11. Fentiekre tekintettel a Hatóság a rendelkező részben foglaltak szerint döntött, és jelen határozatban a Kötelezettet adatvédelmi bírság megfizetésére kötelezte, és az Infotv. 61. § (1) bekezdés c) pontja szerint felszólította adatkezelési gyakorlatának jogszabályoknak megfelelő átalakítására.

Jelen határozat természetesen nem tanúsítja a Kötelezett által végzett adatkezelés jogszerűségét azon kérdésekben, melyek vizsgálatára az adatvédelmi hatósági eljárás során nem került sor, és nem tanúsítja az eljárás során megküldött dokumentumok teljes körű megfelelőségét sem. Ahogy nem jelenti tevékenységük és szerződéskötési gyakorlatuk auditálását sem, a Hatóság csupán adatvédelmi szempontból minősítette eljárása során a szerződések tárgyát és a szerződéseknek a gyakorlatban történő megvalósítását. A későbbiekben az egyes szerződések és az azon alapuló adatkezelési műveletek, valamint a szerződő partnerek adatkezelései új eljárásokban vizsgálhatóak.

A Hatóság tekintettel arra, hogy létrejöttét megelőzően, 2012. január 1-je előtt került sor a TeleGames Bt. adatbázisának átvételére, az adatbázis átvételét nem vizsgálta, annak jogszerűségére megállapítást nem tesz. Ugyanezen okból nem vizsgálta a Hatóság a megjelölt időpontot megelőzően hatályban volt Játékszabályzatot és az ezt megelőzően kötött és teljesült szerződéseket sem.

A Kötelezett az eljárás során tájékoztatta a Hatóságot arról, hogy a www.nyeremenyjatekok.hu weboldalán új „Adatkezelési szabályzat” elnevezésű tájékoztatót tett közzé, azonban tekintve, hogy az továbbra sem tesz eleget maradéktalanul a jogszabályi követelményeknek, valamint a jelen határozatban előírt szükséges változtatásoknak, azt részleteiben nem vizsgálta, a szabályzat átalakítását a bírság kiszabását csökkentő tényezők között azonban figyelembe vette.

A Hatóság fontosnak tartja, hogy reflektáljon a Kötelezettnek az eljárás során tapasztalt szerződéskötési gyakorlatára, így egyrészt a Kötelezett 2014. július 28-án kelt, az általa kötött szerződések tartalmával kapcsolatban tett nyilatkozatára, valamint Panaszos II. adatai kezelése során tapasztaltakra. A Kötelezett fenti nyilatkozatában elismerte, hogy az érintettek személyes adatainak felhasználására kötött szerződések nem kellően pontosak és nem minden esetben az azokban foglaltak szerint jártak el a tényleges adatkezelés folyamán. Álláspontjuk szerint azonban ez az adatalanyok jogaira és azok érvényesíthetőségére nincs hatással, ugyanis az érintetteket mindig a tényleges adatkezelésnek megfelelően tájékoztatták. Panaszos II. bejelentésének vizsgálata során pedig az volt látható, hogy a Zrt. 11-gyel való együttműködés során úgy adta át a Kötelezett több tízezer érintett név és telefonszám adatát, hogy az adattovábbítás idején nem állt szerződéses kapcsolatban a megrendelővel.

Utóbbi eset azért nem nevezhető kielégítő megoldásnak, hiszen szerződés hiányában nem kerültek rögzítésre azok a garanciák, amelyeket egy felelős adatkezelőnek kötelessége biztosítani az adattovábbítás során. A Hatóság nem tartja elfogadhatónak azt sem, hogy csupán az érintett regisztrációja során adott tájékoztatás feleljen meg a jogszabályoknak, hanem fontosnak tartja, hogy a szerződésekben pontosan az a jogügylet szerepeljen, ami a jogszabályoknak megfelelő gyakorlatban is megvalósul, hiszen ez biztosítja az érintettek információs önrendelkezési jogát és akadályozza meg a különböző visszaéléseket.

A direkt marketing célú adatkezelés összetettsége és az ügy sajátosságai folytán a hozzájárulással kapcsolatos jogértelmezés más adatkezelésekre nem feltétlenül iránymutató.

V. Egyéb eljárási szabályok:

Az Infotv. 61. § (1) bekezdésének f) pontja értelmében a Hatóság az Infotv. 61. § (3) bekezdése szerinti, százezer forinttól tízmillió forintig terjedő bírság kiszabására jogosult jogellenes adatkezelés esetén.

Abban a kérdésben, hogy indokolt-e adatvédelmi bírság kiszabása, a Hatóság az Infotv. 61. § (4) bekezdése alapján mérlegelte az ügy összes körülményét. Ennek alapján, mivel a Kötelezett éveken keresztül folytatott gyakorlatával nagyszámú érintett adatát helytelen tájékoztatáson alapuló adatkezelési nyilatkozat alapján kezeli, előzetes tájékoztatási kötelezettségének nem megfelelő módon tett eleget, valamint jogellenes adatkezelést végzett adatgyűjtési és adatbérleti konstrukciói során is, illetve nem fordított kellő figyelmet az adatbiztonság követelményére, szükségesnek tartotta bírság kiszabását.

A bírság összegét a Hatóság jogszabályon alapuló mérlegelési jogkörében eljárva határozta meg. Kiszabása során elsősorban a következőket vette figyelembe:

- a jogsértéssel érintettek körének nagysága tekintetében azt, hogy rendkívül nagyszámú adatalany regisztrált a www.nyeremenyjatekok.hu oldalon, vagy került be egyéb partneri együttműködések nyomán a Kötelezett adatbázisába – így valamennyi jogsértésben érintett az eljárás során megismert két adatbázisba 2012. január 1-je óta regisztrált 18.187 fő, míg a tájékoztatással, az adatbérlettel és az adatbiztonsággal kapcsolatos jogsértésekben érintett az adatbázisok teljes létszáma, összesen 782.217 fő;
- többféle jogsértést követett el a Kötelezett, melyek nem egyedi esetek voltak, hanem a Kötelezett hibás szerződéskötési gyakorlatára és jogellenes adatkezelési konstrukcióira vezethetők vissza, valamint
- a jogsértések folyamatos jellegűek és hosszú idő óta fennállóak.

A Hatóság figyelembe vette továbbá az eset összes körülményét, így:

- a Kötelezett gazdasági súlyát (2013-as évre vonatkozó beszámolója szerint elért 90 millió Ft-os bevételét), és azt, hogy a Kötelezett jogellenes tevékenységével jelentős bevételre tett szert;
- valamint a jogellenes adatkezelés bírsággal sújtásának oka volt a bírsággal elérendő generális prevenció is, a Kötelezett újabb jogsértéstől való visszatartása mellett az adatbázis kereskedelemmel foglalkozó piac valamennyi szereplője adatkezelési gyakorlatának a jogszerűség irányba való előmozdítása.

A bírság összegének megállapításánál a Hatóság bírságcsökkentő körülményként értékelte azt, hogy

- észlelve a jogsértéseket, hiányosságokat a Kötelezett módosított a www.nyeremenyjatekok.hu oldalon elérhető szabályzatain, valamint hogy
- az eljárás során együttműködő volt.

A Hatóság úgy értékelte, hogy a jogsértés nagy súlya miatt a bírságcsökkentő tényezők nem bírtak jelentős hatással, ezért a kiszabható maximális összegű bírság megállapítását tartotta szükségesnek.

Jelen határozat Ket. 71. § (1) bekezdésén és a 72. § (1) bekezdésén alapul.

A határozat a Ket. 73/A. § (3) bekezdése alapján a közlés napján jogerőre emelkedik. A fellebbezést a Ket. 100. § (1) bekezdésének d) pontja zárja ki. A határozat bírósági felülvizsgálatának lehetőségét a Ket. 100. § (2) bekezdése biztosítja, a Fővárosi Törvényszék illetékességét a polgári perrendtartásáról szóló 1952. évi III. törvény (továbbiakban: Pp.) 326. § (7) bekezdése alapján állapítottam meg. A keresetlevél benyújtásának helyét és idejét a Pp. 330. § (2) és (3) bekezdése határozza meg. A tárgyalás tartása iránti kérelem lehetőségéről szóló tájékoztatás a Pp. 338. § (1) és (2) bekezdésén alapul.

Az Infotv. 61. § (1) bekezdésének f) pontja értelmében a Hatóság az Infotv. 61. § (3) bekezdése szerinti, százezer forinttól tízmillió forintig terjedő bírság kiszabására jogosult jogellenes adatkezelés megállapítása esetén. A bírság összegét a Hatóság jogszabályon alapuló mérlegelési jogkörében eljárva az Infotv. 61. § (4) bekezdése alapján határozta meg.

A bírságot a megfelelő számlaszámra megfizetni a pénzforgalom lebonyolításáról szóló 18/2009. (VIII. 6.) MNB rendelet (a továbbiakban: MNB rendelet) 25. § a) pontjának aa) alpontjában (átutalás), b) pontjának bb) alpontjában (készpénzbefizetés fizetési számlára), c) pontjának ca) alpontjában (készpénzátutalás) felsorolt fizetési módok formájában lehet. A kötelezettség teljesítése során irányadó az MNB rendelet VI. fejezete, azzal a kitételrel, hogy a Hatóság épületében nincs lehetőség a bírságösszeg befizetésére.

A pénzfizetési kötelezettség önkéntes teljesítésének elmaradása esetén Ket. 129. §-a szerint a kötelezett szabad rendelkezése alatt álló, pénzügyi intézménynél kezelt összeget, vagy ha ez természetes személy esetében nem lehetséges, a kötelezett munkabérét kell végrehajtás alá vonni.

A késedelmi pótlék mértékéről szóló tájékoztatásom az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény 165. § (2) bekezdésében foglaltakon alapul. Az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény 42. § (3) bekezdése szerint a jogerősen kiszabott és meg nem fizetett bírság, valamint a meg nem fizetett bírság miatt jogerősen kiszabott és meg nem fizetett késedelmi pótlék köztartozásnak minősül, és adók módjára kell behajtani.

A Ket. 74. §-a alapján a Kötelezett a teljesítési határidő lejártá előtt benyújtott kérelmében annak igazolásával kérheti a Hatóságtól a pénzfizetési kötelezettség teljesítésére halasztás vagy a részletekben történő teljesítés (a továbbiakban együtt: fizetési kedvezmény) engedélyezését, hogy rajta kívül álló ok lehetetlenné teszi a határidőre való teljesítést, vagy az számára aránytalan nehézséget jelentene.

A határidő lejártá után az ügyfél - feltéve, hogy a végrehajtást még nem indították meg - az igazolási kérelem egyidejű benyújtásával kérhet fizetési kedvezményt. Ha a Hatóság elutasítja az igazolási kérelmet és a fizetési kedvezmény iránti kérelmet, egyidejűleg dönt a végrehajtás megindításáról is.

Amennyiben részletfizetésre vonatkozó kérelmet kíván előterjeszteni, úgy az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 28. § (1) bekezdésére tekintettel illetéket kell fizetni, mivel a fizetési könnyítésre vonatkozó eljárás nem tartozik a 33. § (2) bekezdésében foglalt alkotmányos jogok érvényesítése okán illetékmentes eljárások körébe. Az Itv. 29. § (1) bekezdés szerint a kérelemre indult elsőfokú eljárás illetéke 3000 Ft, melyet a kérelem betérjesztésével egyidejűleg kell leróni.

A Ket. 153. § (2) bekezdésének 9. pontja értelmében a szakértői díj ide értve a szakértő költségtérítését, eljárási költség. A Ket. 155. § (2) bekezdése szerint: *"hivatalból indult vagy folytatott eljárásban az egyéb eljárási költséget a 153. § 3., 6., 10. és 11. pontjában meghatározott, az ügyfél részéről felmerült költség kivételével a hatóság előlegezi"*. A Ket. 155. § (4) bekezdése alapján *"ha a hatóság az ügyfél részére kötelezettséget állapít meg, a kötelezettség alapjául szolgáló jogszabálysértés bizonyításával összefüggésben felmerült költség viselésére - ha jogszabály másként nem rendelkezik - az ügyfelet kötelezi"*. A Ket. 158. § (1) bekezdése értelmében *"az eljárási költséget a hatóság összegszerűen határozza meg, és dönt a költség viseléséről, illetve a megelőlegezett költség esetleges visszatérítéséről"*.

Az illeték mértékéről és az illetékfeljegyzési jogról való tájékoztatás az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 43. §-ának (3) és (4) bekezdésén, valamint a 62. § (1) bekezdésének h) pontján alapul.

A határozatnak a Hatóság honlapján történő nyilvánosságra hozatalát a nagyobb számú érintett jogainak védelme érdekében az Infotv. 61. § (2) bekezdése alapján rendeltem el.

Az adatvédelmi hatósági eljárásnak az Infotv. 60. § (5) bekezdésében megszabott, egy alkalommal meghosszabbított ügyintézési határideje 5 nappal került túllépésre, melynek oka a jelen ügygel egy időben, azonos tárgyban indult, más adatbázis kereskedelemmel foglalkozó oldalak adatkezelését vizsgáló eljárásokkal feltárt tényállások egységes mérlegelése és elbírálása, valamint a pontos tényállás felderítésének nehézségei voltak.

A Hatóság feladat- és hatáskörét, valamint illetékességi területét az Infotv. szabályozza.

Budapest, 2014. december 22.

Dr. Péterfalvi Attila
elnök
c. egyetemi tanár